

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
Uprava za trgovinu i politiku javne nabave

SMJERNICE br. 3

SMJERNICE ZA POTICANJE SUDJELOVANJA MSP-ova NA TRŽIŠTU JAVNE NABAVE

verzija 1.0

Datum izdavanja:

Sukladno potrebama smjernice će se dopunjavati, a svaka nova verzija bit će označena novim brojem i datumom izdavanja.

Uvod.....	4
DIO I	6
Važnost javne nabave za hrvatsko gospodarstvo	6
Važnost sudjelovanja malih i srednjih poduzetnika (MSP) u javnoj nabavi	6
Prevladavanje poteškoća u sudjelovanju MSP-ova u javnoj nabavi	8
1. Prevladavanje poteškoća u vezi s predmetom nabave i veličinom ugovora	8
Preporuka za poboljšanje:	9
1.1. Podjela predmeta nabave na grupe	9
1.2. Međusobna suradnja gospodarskih subjekata	10
1.3. Okvirni sporazum s više gospodarskih subjekata	11
2. Osiguravanje pristupa relevantnim informacijama	11
Preporuka za poboljšanje:	12
2.1. Jedinstvena platforma javne nabave u RH – Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske – EOJN RH	12
3. Poboljšanje kvalitete i razumijevanja pruženih informacija	14
Preporuke za poboljšanje:	14
3.1. Izobrazba za naručitelje/ponuditelje	14
3.2. Stručna pomoć naručiteljima/ponuditeljima; Portal javne nabave	17
4. Postavljanje proporcionalnih razina kvalifikacija i financijskih zahtjeva	18
Preporuke za poboljšanje:	19
4.1. Kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti)	19
4.2. Uvjeti sposobnosti - oslanjanje	20
4.3. Posebni uvjeti za izvršenje ugovora	20
5. Ublažavanje administrativnog opterećenja	20
Preporuka za poboljšanje	20
6. Stavljanje naglaska na vrijednost za novac, a ne na cijenu	22
Preporuke za poboljšanje:	23
6.1. Kriterij za odabir ponude	23
6.2. Opis predmeta nabave	23
6.3. Varijante ponude	24
7. Davanje dovoljno vremena za sastavljanje ponuda	24
Preporuke za poboljšanje:	24
7.1. Plan nabave i prethodna savjetovanja sa zainteresiranim gospodarskim subjektima	24
7.2. Rokovi za dostavu ponuda	25
8. Osiguravanje plaćanja na vrijeme	26
Preporuke za poboljšanje:	27
8.1. Zakonski okvir plaćanja novčanih obveza na vrijeme (30/60 dana)	27
8.2. Obveza izravnog plaćanja podugovarateljima	28
DIO II	28

ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR JAVNE NABAVE U REPUBLICI HRVATSKOJ	28
PRIMJENA ZAKONA O JAVNOJ NABAVI.....	30
Postupci javne nabave	30
Objave o javnoj nabavi	32
Razlozi isključenja i uvjeti sposobnosti gospodarskih subjekata	32
Osnove za isključenje gospodarskog subjekta	32
Istraživanje tržišta	34
Dokumentacija o nabavi	35
Ponuda	36
Otvaranje ponuda.....	38
Pregled i ocjena ponuda	39
Pojašnjenje i upotpunjavanje ponude	39
Dostava dokumenata i dokaza	40
Odluke naručitelja.....	41
Rok mirovanja.....	41
Završetak postupka javne nabave	42
Sudska zaštita i supsidijarna primjena propisa	45
Poništenje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma.....	46
Kako do informacija o javnim nadmetanjima u RH	47
DIO III	48
1. NAJČEŠĆE POGREŠKE NARUČITELJA.....	48
2. PRIMJERI NAJČEŠĆIH PITANJA IZ PRAKSE	50
Gdje do informacija?.....	60

Uvod

Javna nabava važan je segment gospodarstva.

Mala i srednja poduzeća (MSP) predstavljaju važan dio svakog gospodarstva. Kao i u većini zemalja svijeta, sektor malih i srednjih poduzeća ima značajno najveći udio u broju poduzeća, iako se mnogi bave poslovima koji nisu relevantni za javnu nabavu.

Lakši pristup tržištima javne nabave može pomoći MSP-ovima da otključaju svoj potencijal s pozitivnim utjecajem na rast i, osobito u vrijeme krize, na gospodarski oporavak.

Biti dobavljač u javnom sektoru s dugoročnim ugovornim obvezama može biti štiti od recesije.

Štoviše, kao podugovaratelji većih gospodarskih subjekata, MSP-ovi mogu povećati svoje poslovne prilike, dok sigurnost plaćanja može smanjiti operativne troškove poslovanja (manja volatilnost novčanog toka) i druge rizike. Konačno, snažna uključenost MSP-ova u javnu nabavu omogućuje naručiteljima da znatno prošire bazu potencijalnih ugovaratelja i imaju koristi od veće konkurencije u postupcima javne nabave.

Kako je pokazala analiza sustava javne nabave koju je u sklopu TSI projekta provela Svjetska banka, koncentracija poduzetnika na određenom manjem zemljopisnom području, dovodi do smanjenja vjerojatnosti da će MSP tvrtka sklopiti ugovor. Nadalje, MSP-ovi imaju manju vjerojatnost za dobivanje ugovora ako se nabava provodi u Zagrebu. To bi mogao biti važan čimbenik za uspjeh MSP-ova u Hrvatskoj, obzirom na to da je većina nabave koja se provodi u Hrvatskoj koncentrirana u Gradu Zagrebu.

Međutim, u slučaju velikog broja ponuda u postupku javne nabave, vjerojatnost da ponuda MSP-a bude odabrana, povećava se za 0,3 posto, što dodatno sugerira da konkurentnija tržišta s većim brojem poduzetnika i većim pristupom javnoj nabavi, ima tendenciju boljih rezultata za MSP-ove. Isto tako, veća je vjerojatnost da će MSP sklopiti ugovor kod naručitelja s većim godišnjim obujmom nabave.

Izazovi s kojima se MSP-ovi susreću u javnoj nabavi uključuje nedostatak znanja o mogućnostima koje im pruža zakonodavni okvir javne nabave, njihovo administrativno opterećenje, nedostatak znanja o tržištu proizvoda MSP-ova, neadekvatni/nedostižni kriteriji za odabir ili nedostatak povjerenja između naručitelja i MSP-ova.

Za njihovo rješavanje, većina mjera su one koje zahtijevaju EU direktive o javnoj nabavi (podjela predmeta nabave na grupe, nuđenje u zajednici ponuditelja, proporcionalne razina kvalifikacija i financijskih zahtjeva itd.), a koje je inkorporirao ZJN 2016.

Cilj je ovih smjernica ukazati MSP-ovima na mogućnosti sudjelovanja u postupcima javne nabave, identificirati aktivnosti podrške kojima se smanjuju prepreke za MSP-ove i komunicirati o mogućnostima koje nudi javna nabava, kako bi se u konačnici poboljšalo njihovo sudjelovanje u postupcima javne nabave.

Drugi je cilj ovih smjernica, ukazati naručiteljima na koji način i u kojim okvirima zakonskih i podzakonskih odredbi iz područja javne nabave poticati sudjelovanje većeg broja MSP-ova.

Rezultati ovih smjernica mogu pridonijeti kreiranju postupaka javne nabave kod naručitelja i ponuditi dodatne alate i kanale za bolje komuniciranje tržišnih prilika uz već postojeće mjere koje olakšavaju sudjelovanje MSP-a u javnoj nabavi.

Isto tako, MSP-ovi bi mogli razmotriti prilike za češće nuđenje u zajednici ponuditelja. Na taj način mogu osigurati veći pristup tržištu, a time i sigurnosti plasiranja robe, radova ili usluga. Isto može doprinijeti smanjivanju administrativnih troškova koje imaju u postupcima javne nabave.

U pripremi ovih Smjernica korišteni su slijedeći izvori:

1. SME needs analysis in public procurement, Final Report for the project on SME needs, February 2021, ISBN 978-92-76-38214-0, pripremljen za potrebe EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs
2. Commission staff working document, European Code of Best Practices Facilitating Access by SME to Public procurement Contracts, 25.6.2008., SEC(2008) 2193
3. Izvješće o analizi učinkovitosti sustava javne nabave u Hrvatskoj, prosinac 2021., Izlazni rezultat br. 1., Svjetska banka, financirano iz Programa potpore strukturnim reformama („Uredba o SRSP-u“), sukladno uvjetima navedenim u Krovnom sporazumu o upravljanju između Europske komisije i Svjetske banke, Ugovor br. REFORM/GA2020/007
4. Izvješće o malim i srednjim poduzećima u hrvatskoj – 2020, prosinac 2020., Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva (CEPOR)
5. Statističko izvješće o javnoj nabavi u Republici Hrvatskoj za 2020. godinu, lipanj 2021., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

DIO I

Važnost javne nabave za hrvatsko gospodarstvo

Javna nabava važan je segment gospodarstva, što se najbolje ogleda u podatku da je u Republici Hrvatskoj u 2020. godini ukupna vrijednost javne nabave iznosila 58.867.283.775 kn bez PDV-a. Ukupna vrijednost objavljenih ugovora i okvirnih sporazuma iznosila je 47.068.433.549 kn bez PDV-a, vrijednost evidentirane jednostavne nabave iznosila je 11.738.977.596 kn bez PDV-a (iznos temeljen na unosu dodatnih podataka u EOJN-u od strane obveznika javne nabave), a vrijednost nabave za potrebe diplomatsko-konzularnih predstavništava iznosila je 59.872.630 kn.

Sustav javne nabave treba osigurati ekonomične i učinkovite postupke te racionalno trošenje novca poreznih obveznika.

Ciljevi javne nabave

- **Kratkoročni ili primarni:** racionalno i učinkovito trošenje proračunskih sredstava.
- **Dugoročni ili sekundarni:** pravna sigurnost, sprečavanje korupcije i kriminala, pozitivni utjecaji na gospodarski razvoj i zapošljavanje (poticanje tržišnog natjecanja, promicanje izvrsnosti), unaprjeđenje upravljanja javnim financijama, očuvanje okoliša i dr.

Važnost sudjelovanja malih i srednjih poduzetnika (MSP) u javnoj nabavi

Mala i srednja poduzeća (MSP) predstavljaju važan dio svakog gospodarstva. Kao i u većini zemalja svijeta, sektor malih i srednjih poduzeća ima značajno najveći udio u broju poduzeća.

CEPOR – Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva publicira godišnje Izvješće o malim i srednjim poduzetnicima. U Izvješću za 2020. godinu, iznijeti su podaci da su u 2019. godini MSP-ovi ostvarili udio od 60,3% u ukupnom prihodu, 74,3% u zaposlenosti i 53% u izvozu Republike Hrvatske, a udio MSP-ova u ukupnom broju poduzeća je 99,7%.

Štoviše, kao podugovaratelji većih gospodarskih subjekata, MSP-ovi mogu povećati svoje poslovne prilike, dok sigurnost plaćanja može smanjiti njihove operativne troškove poslovanja i druge rizike. Konačno, snažna uključenost MSP-ova u javnu nabavu omogućuje naručiteljima da znatno prošire bazu potencijalnih ugovaratelja i imaju koristi od veće konkurencije u postupcima javne nabave.

Središnje tijelo državne uprave za politiku javne nabave, između ostalog, nadležno je za strateško osmišljavanje, razvoj i unapređenje politike javne nabave u Republici Hrvatskoj, ali i za izradu statističkih izvješća o javnoj nabavi, sve sukladno članku 436. Zakona o javnoj nabavi (NN broj 120/16, dalje u tekstu: ZJN 2016).

Od 2017. godine, sastavni dio godišnjih izvješća o javnoj nabavi su i podaci o sudjelovanju MSP-ova u postupcima javne nabave.

godina	Broj sklopljenih ugovora/OS	Ukupan broj zaprimljenih ponuda	Broj ponuda MSP-ova	% udio
2017.	11.408	39.375	11.990	30,45
2018.	18.112	50.661	26.531	52,34
2019.	24.354	47.577	27.077	56,91
2020.	22.947	57.558	24.549	47,94

Vrijednost ugovora sklopljenih u postupcima javne nabave koji su dodijeljeni MSP-ovima od 2018. do 2020. godine, u prosjeku iznosi 25% vrijednosti svih sklopljenih ugovora (u 2018. 9,38%, 2019. 14%, a u 2020. čak 50%).

Valja napomenuti da veliki broj MSP-ova sudjeluju u postupcima javne nabave kao podizvoditelji, o čemu nema adekvatnih podataka. Što se tiče jednostavnih nabava, s obzirom da naručitelji jednostavne nabave u statističkom izvješću prikazuju u skupnoj vrijednosti po vrsti predmeta nabave (roba, radovi, usluge) nema niti podataka o sudjelovanju MSP-ova u jednostavnim nabavama.

Prevladavanje poteškoća u sudjelovanju MSP-ova u javnoj nabavi

Većina MSP-ova je svjesna da ako žele sudjelovati u postupcima javne nabave kao ponuditelji, moraju ispunjavati specifične zahtjeve određene dokumentacijom o nabavi. MSP-ovi koji već sudjeluju u postupcima javne nabave u Republici Hrvatskoj posjeduju bolje znanje o tome kako pronaći mogućnosti za sudjelovanje u javnoj nabavi u drugim državama članicama te kako ispuniti formalne kriterije.

Prepreke koje ometaju MSP-ove u svim fazama postupka javne nabave, u i izvan Republike Hrvatske, mogle bi se okarakterizirati sljedećim:

- nisko povjerenje u javnu nabavu i naručitelje,
- s obzirom na veličinu ugovora koji je predmet postupka javne nabave, smatraju da su daleko od njihove tržišne stvarnosti,
- neinformiranost o načinima pristupa relevantnim informacijama,
- nerazumijevanje specifičnog jezika javne nabave; korištenje specifične pravne terminologije MSP-ovi karakteriziraju kao prepreku sudjelovanja u postupcima javne nabave, javna nabava zahtijeva ulaganje značajnih sredstva u osposobljavanje zaposlenika koja nisu uvijek dostupna MSP-ovima,
- nedostižni kriteriji za odabir gospodarskih subjekata,
- razna administrativna opterećenja,
- u postupcima javne nabave još uvijek je težište na cijeni predmeta nabave, a ne vrijednosti za novac,
- MSP-ovi nemaju dovoljno vremena za sastavljanje svojih ponuda
- naručitelji ne podmiruju svoje obaveze na vrijeme
- jezične prepreke i razlike u dokumentaciji o nabavama sprječavaju MSP-ove da sudjeluju u postupcima javne nabave u drugim državama članicama.

1. Prevladavanje poteškoća u vezi s predmetom nabave i veličinom ugovora

Jedna od prepreka koja ograničava sudjelovanje MSP-a u javnoj nabavi je veličina ugovora koji je predmet postupka javne nabave. Veličina ugovora može biti problematična s aspekta količine koja je predmet isporuke, njegove financijske vrijednosti te s time povezanih kriterija za odabir gospodarskog subjekta. Prevladava mišljenje da su ugovori javne nabave predodređeni samo za velike gospodarske subjekte.

Različite vrste MSP-ova tako se mogu suočiti s različitim barijerama: veličinom MSP-ova (osobito mikropoduzeća, ali i obrti kao oblik poslovanja), broj godina koji djeluju na tržištu

(posebno nedavno osnovana poduzeća), grana gospodarstva u kojoj djeluju (ovisno bave li se trgovinom, proizvodnjom, pružanjem usluga ili građevinarstvom).

Većinom MSP-ovi sklapaju puno ugovora niske vrijednosti, koji se ne smatraju dostatnim dokazima tehničke i stručne sposobnosti u postupcima javne nabave. Nadalje, zahtjevi koje postavljaju naručitelji u pogledu tehničke i stručne sposobnosti ponekad se čine pretjerani. To često isključuje manje tvrtke koje nemaju tehničke kapacitete za izvršenje velikih ugovora, nemaju dovoljan broj ugovora kao reference ili ne mogu dokazati zahtjeve uz obrazovne i stručne kvalifikacije osoblja.

Okvirni se sporazumi, zbog uobičajeno većih količina predmeta nabave ili dužeg trajanja, također smatraju preprekom sudjelovanju MSP-ova, stoga prevladava mišljenje da u tom slučaju MSP-ovi mogu sudjelovati samo kao podugovaratelji.

U ovakvim slučajevima, udruživanje MSP-ova ključni je čimbenik za poboljšanje njihovog sudjelovanja u postupcima javne nabave s obzirom da MSP-ovi imaju različite razine iskustva i kapacitete.

Preporuke za poboljšanje:

1.1. Podjela predmeta nabave na grupe

ZJN 2016 u članku 203. propisuje da naručitelji određuju predmet nabave na način da predstavlja tehničku, oblikovnu, funkcionalnu ili drugu objektivno odredivu cjelinu. Naručitelji mogu podijeliti predmet nabave na grupe na temelju objektivnih kriterija, primjerice prema vrsti, svojstvima, namjeni, mjestu ili vremenu ispunjenja, u kojem slučaju određuju predmet i veličinu pojedine grupe, uzimajući u obzir mogućnost pristupa MSP-ova postupku javne nabave, a ova mogućnost propisana je člankom 204. stavkom 1. ZJN 2016.

Ako naručitelj u postupku javne nabave velike vrijednosti nije podijelio predmet nabave na grupe, obavezan je u dokumentaciji o nabavi te u izvješću o javnoj nabavi naznačiti glavne razloge za takvu odluku (propisano člankom 204. stavkom 2. ZJN 2016).

Podjela predmeta nabave na grupe olakšava pristup MSP-a tržištu javne nabave s obzirom da mogu dostaviti ponudu za grupu čija veličina odgovara njegovom kapacitetu ili može više odgovarati njegovom specijaliziranom predmetu poslovanja.

Dakle, podjela predmeta nabave na grupe dodatno otvara mogućnost sudjelovanja MSP-ova u postupcima javne nabave, proširuje konkurenciju i omogućuje tržišno natjecanje MSP-ova.

U slučaju podjele predmeta nabave na grupe, naručitelji također mogu odrediti da gospodarski subjekti mogu dostaviti ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe, a mogu ograničiti broj grupa koje se mogu dodijeliti jednom ponuditelju (članak 204. stavak 3. i stavak 4. ZJN 2016) pri čemu moraju odrediti objektivne i nediskriminirajuće kriterije ili pravila koja će primijeniti kako bi odredili koje će grupe predmeta nabave biti dodijeljene pojedinom ponuditelju (stavak 5. članka 204. ZJN 2016).

No, neovisno o navedenim odredbama ZJN 2016, naručitelji trebaju imati na umu da, iako je s jedne strane dopušteno ograničavanje broja grupa koje gospodarski subjekti mogu ponuditi ili u kojima mogu sudjelovati, ne smiju koristiti ovu mogućnost na način da time naruše uvjete poštenog tržišnog natjecanja.

Omogućavanjem sudjelovanja gospodarskih subjekata u svim grupama predmeta nabave, svakako je prednost koja ne obeshrabruje MSP-ove u sudjelovanju u postupcima javne nabave, omogućuje stjecanje referenci potrebnih za buduća nadmetanje, ali i rast poduzetnika.

1.2. Međusobna suradnja gospodarskih subjekata

ZJN 2016 propisuje kriterije za odabir gospodarskog subjekta koji se mogu odnositi na sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti, ekonomsku i financijsku sposobnost te tehničku i stručnu sposobnost (članak 256. stavak 1. ZJN 2016). Traženi kriteriji osiguravaju da će gospodarski subjekt biti sposoban izvršiti ugovor o javnoj nabavi te moraju biti povezani s predmetom nabave i razmjerni predmetu nabave.

U slučajevima kada predmet nabave nije moguće podijeliti na grupe ili u slučaju kada je predmet nabave podijeljen na grupe, ali su iste velike, MSP-ovi česti ne mogu ispuniti tražene uvjete sposobnosti. Često zbog specifičnosti izvršenja ugovora, ne mogu samostalno pružiti uslugu, izvršiti radove ili isporučiti robu.

Člankom 273. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da se gospodarski subjekt može u postupku javne nabave radi dokazivanja ispunjavanja kriterija ekonomske i financijske sposobnosti te tehničke i stručne sposobnosti osloniti na sposobnost drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njihova međusobnog odnosa. Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnost drugih subjekata, mora dokazati naručitelju da će imati na raspolaganju potrebne resurse za izvršenje ugovora, primjerice prihvatanjem obveze drugih gospodarskih subjekata da će te resurse staviti na raspolaganje gospodarskom subjektu (članak 274. ZJN 2016).

Prema odredbi članka 3. točke 8. ZJN 2016, gospodarski subjekt je fizička ili pravna osoba, uključujući podružnicu, ili javno tijelo ili zajednica tih osoba ili tijela, uključujući svako njihovo privremeno udruženje, koji na tržištu nudi izvođenje radova ili posla, isporuku robe ili pružanja usluga. Naručitelj ne smije zahtijevati da zajednica gospodarskih subjekata ima određeni pravni oblik u trenutku dostave ponude ili zahtjeva za sudjelovanje, ali može zahtijevati da ima određeni pravni oblik nakon sklapanja ugovora u mjeri u kojoj je to nužno za uredno izvršenje tog ugovora (članak 50. ZJN 2016).

Stoga je preporuka MSP-ovima da međusobno surađuju te se udružuju u svrhu nuđenja u postupcima javne nabave. Osim instituta zajednice ponuditelja mogu koristiti i mogućnost oslanjanja jedni na druge na način propisan ZJN-om.

Navedene mogućnosti potrebno je koristiti naročito kada sami ne zadovoljavaju kriterije za odabir gospodarskog subjekta (oslanjanje na sposobnost drugih subjekata, koje im omogućuje članak 273. ZJN 2016) ili kriterije odabira ponude (npr. u slučaju bodovanja potrebnog iskustva), ako je moguće.

No čini se da MSP-ovi nisu uvijek u poziciji identificirati potencijalne partnere jer ne koriste dovoljno podršku svojih poslovnih udruženja kako bi prepoznali nove poslovne partnere i s

njima se povezali. U konačnici, za eventualna udruživanja i međusobnu suradnju oslanjaju se u pravilu na osobna poznanstva.

Kontakti između MSP-ova zainteresiranih za javnu nabavu - u zemljopisnom okružju ili u poslovnom sektoru, mogli bi se olakšati, tako da se mogu sastati, steći povjerenje i razviti profesionalne odnose, što dovodi do partnerstva. Štoviše, kroz razna poslovna udruženja uključujući i udruge malih i srednjih poduzeća moguća je razmjena iskustva u postupcima javne nabave, a može se poboljšati kapacitet i spremnost za timski rad.

1.3. Okvirni sporazum s više gospodarskih subjekata

Okvirni sporazum je sporazum između jednog ili više naručitelja i jednog ili više gospodarskih subjekata čija je svrha utvrđivanje uvjeta pod kojima se dodjeljuju ugovori tijekom određenog razdoblja, posebno u pogledu cijene i, prema potrebi, predviđenih količina (članak 3. točka 16. ZJN 2016).

MSP-ovi često vjeruju da opseg okvirnog sporazuma onemogućuje njihovo sudjelovanje i da je postupak nadmetanja tada složeniji i dugotrajniji te iz tog razloga ne sudjeluju u takvim postupcima javne nabave.

Postupci javne nabave u kojima se sklapa ugovor ili okvirni sporazuma samo s jednim gospodarskim subjektom mogu pogodovati većim poduzećima. Međutim, postupak javne nabave koji je podijeljen na grupe predmeta nabave i u kojima se mogu sklopiti okvirni sporazumi koji uključuju veći broj gospodarskih subjekata, omogućuju i potiču sudjelovanje MSP-ova.

Sklapanje okvirnih sporazuma s nekoliko gospodarskih subjekata, a ne samo s jednim, nudi naručiteljima mogućnost da sklope okvirni sporazum s nekoliko gospodarskih subjekata, a pojedinačni ugovori tijekom izvršenja okvirnog sporazuma mogu se dodijeliti na temelju mini nadmetanja između stranaka okvirnog sporazuma kada se pojave stvarne potrebe za nabavom predmeta okvirnog sporazuma (članak 148. stavak 1. ZJN 2016, članak 153. stavak 6. ZJN 2016).

U svakom slučaju, naručitelji bi na ovaj način omogućili sudjelovanje MSP-ova u postupcima javne nabave, vodeći brigu i posebno se pridržavajući propisanih odredbi da kriteriji odabira gospodarskog subjekta moraju biti razmjerni predmetu nabave odnosno grupi predmeta nabave ili pojedinačnom ugovoru koji će se dodjeljivati tijekom izvršenja okvirnog sporazuma.

2. Osiguravanje pristupa relevantnim informacijama

Osiguravanje lakog pristupa svim relevantnim informacijama o poslovnim prilikama u javnoj nabavi od ključne je važnosti za MSP-ove.

Nepoznavanje načina pristupa informacijama može rezultirati ograničenim pristupom javnoj nabavi. Povećanje mogućnosti poslovanja s naručiteljima kroz dobivanje informacija o zakonodavnom okviru javne nabave i mogućnostima koja im daje, može povećati i ohrabriti sudjelovanje MSP-ova u javnoj nabavi.

Manja poduzeća, posebice mikro poduzeća, suočavaju se s više ograničenja u pristupu javnoj nabavi nego srednja poduzeća. Oni također pokazuju veći nedostatak znanja o mogućnostima javne nabave (npr. znanje o mogućnostima Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske među mikro poduzećima je vrlo ograničeno). Start-up-ovi i „mlade“ tvrtke imaju najnižu stopu sudjelovanja u postupcima javne nabave. Međutim, oni također imaju jednu od najvećih stopa uspješnosti, što ukazuje na njihov potencijal. U usporedbi sa zrelim tvrtkama, njihovo poznavanje javne nabave je nešto niže. Start-up-ovi i „mlade“ tvrtke još uvijek ne doživljavaju javnu nabavu kao ključnu priliku za rast i širenje svog poslovanja.

Dok više od 31% zrelih poduzeća poznaje zakonodavni okvir javne nabave i znaju za postojanje Portala javne nabave i EOJN RH to se smanjuje na 19% za novoosnovane i mlade tvrtke koje radije pregledavaju web stranice lokalnih vlasti i tisak. Korištenje EOJN RH manje je poznato MSP-ovima.

Često MSP-ovi prekasno saznaju da naručitelji nabavljaju predmet nabave iz područja njihove djelatnosti.

MSP-ovi kao i većina ostalih gospodarskih subjekata, nisu upoznati da su naručitelji, prije početka postupka javne nabave radova i za nabavu velike vrijednosti robe ili usluga, obvezni provesti prethodno savjetovanje sa zainteresiranim gospodarskim subjektima u EOJN RH u kojem mogu davati svoje prijedloge i primjedbe na predložen opis predmeta nabave, tehničke specifikacije, kriterije za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta, kriterije za odabir ponude i posebne uvjete za izvršenje ugovora.

Nisko povjerenje u javnu nabavu i naručitelje, neinformiranost o javnim nabavama, o mogućnosti komunikacije gospodarskih subjekata i naručitelja prije objave postupka javne nabave, također su prepreke sudjelovanja MSP-ova u postupcima javne nabave.

Preporuka za poboljšanje:

2.1. Jedinstvena platforma javne nabave u RH – Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske – EOJN RH

Elektronički prijenos i objava obavijesti javne nabave, dokumentacije o nabavi te elektronički prijenos i dostava ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju te planova i projekata provodi se putem EOJN RH, koja je usluga od općeg negospodarskog interesa (članak 68. stavak 2. ZJN 2016 i članak 67. stavak 1. ZJN 2016). Javnu ovlast za pružanje ove usluge imaju Narodne novine d.d, (članak 67. stavak 2. ZJN 2016).

Korištenjem EOJN RH omogućuje se poduzećima da se u njemu registriraju i ostvaruju odgovarajuću poslovnu mogućnost neograničenog i neposrednog pristupa, pretraživanja, pregledavanja i preuzimanja objavljenih obavijesti javne nabave i pripadajuće dokumentacije o nabavi i predaju ponude, bez naknade, dakle bez dodatnih troškova poslovanja (članak 68. stavak 1. točka 4. ZJN 2016).

Osim što EOJN RH osigurava jednostavan pristup svim relevantnim informacijama o postupcima javne nabave, te elektroničku predaju ponuda, naručitelji su obvezni u određenim

postupcima javne nabave (npr. otvoreni ili ograničeni postupak), provesti javno otvaranje ponude putem EOJN RH, u EOJN RH objaviti zapisnik o javnom otvaranju ponuda, zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda sa svim prilogima, kao i pripadajuću odluku (članak 68. stavak 1. točka 4. ZJN 2016, članak 282. ZJN 2016, članak 301. stavak 5. i stavak 8. ZJN 2016).

Na navedeni način, davanje povratnih informacija gospodarskim subjektima koji su sudjelovali u postupku dodjele je također bitna. Kako bi se pripremili za buduće postupke javne nabave, ponuditelju je vrlo korisno vidjeti koje aspekte njegove ponude naručitelj smatrao dobrim ili „jakim“, ali i informaciju o nedostacima ili slabostima njihove ponude.

Potrebno je ukazati da se na početnoj stranici EOJN RH nalaze „Upute za ponuditelje“ u kojima se pojašnjava koji su preduvjeti za korištenje EOJN RH, kako se preuzima dokumentacija o nabavi, kako postaviti pitanje naručitelju u vezi dokumentacije o nabavi prije isteka roka za dostavu ponuda, kako se predaje elektronička ponuda, kako predati ponudu u ime zajednice ponuditelja, kako poslati naručitelju dokument pojašnjenja ili upotpunjavanja ponude nakon isteka roka za dostavu, itd.

Korisničke upute • Zaboravio sam pristupne podatke? • BAZA ZNANJA – UPUTE (help.nn.hr)!	Služba za korisnike Radno vrijeme: • ponedjeljak – petak, od 8 do 16 sati • telefon: (01) 6652-899 • e-pošta: eojn@nn.hr • Prijava nedostupnosti
---	--

Provedba postupaka nabave roba, usluga i radova za postupke obnove

Više o objavama postupaka u svrhu nabave po Zakonu o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije (NN 102/20) možete vidjeti [ovdje](#).

Upute za naručitelje

Upute za ponuditelje

3. Poboljšanje kvalitete i razumijevanja pruženih informacija

Nepoznavanje zakonodavnog okvira javne nabave: razlike među postupcima javne nabave, nerazumijevanje zahtjeva iz dokumentacije o nabavi koji se odnose na kriterije za odabir gospodarskog subjekta i kriterija za odabir ponude, kada gospodarski subjekti mogu tražiti pojašnjenje dokumentacije o nabavi, kada trebaju dostaviti tražene dokazi itd. utječe na nesudjelovanje MSP-ova u postupcima javne nabave. Stoga MSP-ovi misle da je javna nabava izuzetno komplicirana, da javna nabava predstavlja veliko opterećenje ili da nemaju uvjete za sudjelovanje u postupcima javne nabave.

Odgovori na pitanja kao što su npr: kako primijeniti postojeći pravni okvir na način koji osigurava da MSP-ovi sudjeluju u postupcima javne nabave na ravnopravnoj osnovi s velikim poduzećima, kako upravljati samim ugovorima, što to povećava povjerenje između MSP-ova i naručitelja, nalaze se u redovitijem i sustavnijem pristupu izgradnje administrativnih kapaciteta kako kod naručitelja tako i kod MSP-ova.

Preporuke za poboljšanje:

3.1. Izobrazba za naručitelje/ponuditelje

Prije početka postupka javne nabave, javni naručitelj je obvezan internom odlukom imenovati stručno povjerenstvo za javnu nabavu koje priprema i provodi postupak javne nabave (članak 197. stavak 1. i stavak 2. ZJN 2016). Najmanje jedan član stručnog povjerenstva za javnu nabavu mora posjedovati važeći certifikat u području javne nabave (članak 197. stavak 4. ZJN 2016).

ZJN 2016 u članku 440. stavku 1. propisuje da tijelo državne uprave za politiku javne nabave priprema i provodi izobrazbu u području javne nabave, a stavkom 2. istog članka ZJN 2016 propisano je da to isto tijelo provodi ispite i izdaje certifikate u području javne nabave.

Program izobrazbe, planiranje, način provedbe izobrazbe, način izdavanja i obnavljanja certifikata propisana su Pravilnikom o izobrazbi u području javne nabave (NN broj 65/2017).

Izobrazba je stjecanje znanja i vještina te sposobnosti u području javne nabave, radi učinkovite provedbe postupaka javne nabave na svim razinama, a sastoji se od Specijalističkog programa izobrazbe i Programa usavršavanja. Polaznicima izobrazbe ili programa usavršavanja izdaju se potvrde o pohađanju istih. Specijalističkom programu izobrazbe ili programu usavršavanja mogu pristupiti naručitelji, ali i gospodarski subjekti.

Nastavni program „Program izobrazbe u području javne nabave“ osmišljen je u obliku predavanja i vježbi čime se polaznicima prenose znanja i kroz praktične primjere, izradu vježbi i sl. sa ciljem razvoja vještina vezanih uz područje javne nabave, a naročito o pripremi i provedbi postupka javne nabave, izradi ponude, pregleda i ocjene ponuda te pravnoj zaštiti u sustavu javne nabave. Program izobrazbe provodi se u trajanju od 50 nastavnih sati, a dobivena potvrda o pohađanju izobrazbe važeća je tri godine u kojem roku polaznik mora pristupiti pisanom ispitu koji je besplatan za pristupnike. Programe izobrazbe mogu provoditi nositelji programa (središnje tijelo za javnu nabavu, Državna škola za javnu upravu i ovlaštenici izobrazbe – zainteresirane pravne ili fizičke osobe).

Informacije o provedbi ispita (način prijave, obrazac prijave, mjesto i vrijeme održavanja, relevantni propisi i literatura) objavljuje se na Portalu javne nabave:

The screenshot shows the official website of the Ministry of Economy and Sustainable Development of the Republic of Croatia. The header includes the national coat of arms, the ministry's name, the European Union flag, and the 'Your Europe' logo. A search bar is located on the right. The left sidebar contains a menu with links to various sections: 'Kratki pregled javne nabave', 'Pravni i strateški okvir', 'e-Izobrazba', 'Publikacije', 'Pregled najvažnijih mišljenja', 'Planovi nabave i registri ugovora', 'Elektronička javna nabava', 'Statistička izvješća o javnoj nabavi', 'Sprječavanje korupcije i sukoba interesa', 'Vijesti', and 'Aktivnosti'. The main content area is titled 'Portal javne nabave' and features a sub-header 'E-IZOBRAZBA'. The text informs users that the Ministry has developed an application called 'e-Izobrazba u javnoj nabavi' for accessing the 'OVDJE' portal. It states that the application is designed to digitalize and automate administrative processes in the field of training and the public procurement database. The application will facilitate faster and easier communication between ministry officials and stakeholders in the training process. A list of main processes includes: online application for training programs, enabling review of training terms, automated data collection for training, enabling review of terms for exam taking, online application for exams, and enabling status updates for trainees. The application is set to be launched on March 3, 2018. Users are asked for understanding during the transition period. Instructions for using the application are available for download via provided links: 'Upute za polaznike', 'Upute za trenere i stručne osobe', and 'Upute za nositelje programa'.

Temeljem uspješno položenog ispita izdaje se certifikat, kojim se potvrđuje posjedovanje znanja i vještina iz područja javne nabave. Certifikat se izdaje i obnavlja temeljem stjecanja i dopunjavanja znanja, vještina i sposobnosti kroz programe izobrazbe i redovitog usavršavanja. Redovitim usavršavanjem smatra se pohađanje i usavršavanje znanja iz područja javne nabave u ukupnom trajanju od najmanje 32 sata u razdoblju od tri godine od datuma početka važenja certifikata. Popis programa usavršavanja koji sadržava podatke o svim odobrenim programima usavršavanja nalazi se na Portalu javne nabave, poveznica e-izobrazba:

Portal za izobrazbu u području javne nabave

Nesporno je da MSP-ovi dobro poznaju zakone i podzakonske propise iz područja svoje djelatnosti, no upravo boljim upoznavanjem zakonodavnog okvira iz područja javne nabave kroz izobrazbu i daljnje usavršavanje otvaraju im se nove poslovne prilike.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom (HGK), kroz niz radionica održava redovite programe usavršavanja, ne uvjetujući posjedovanje certifikata iz područja javne nabave, dajući tako široku mogućnost MSP-ovima za upoznavanje i bolje razumijevanje javne nabave. Ministarstvo provodi programe usavršavanja za dionike javne nabave i s Američkom gospodarskom komorom (AmCham).

Potrebno je da naručitelji intenziviraju pohađanje programa osposobljavanja (izobrazbe) i usavršavanja ovisno o svojim potrebama. *U tijeku pandemije COVID-19 održan je veliki broj online osposobljavanja nositelja programa, koje se i dalje promovira zbog laganog i brzog pristupa velikom broju dionika u sustavu javne nabave.*

Članovi stručnih povjerenstava za javnu nabavu su i nespecijalizirane osobe koje sudjeluju u izradi tehničkih specifikacija, provođenju postupka javne nabave i praćenju izvršenja ugovora. Stoga i one moraju razumjeti opća načela u izradi tehničkih specifikacija, pregleda i ocjene ponuda i praćenja izvršenja ugovora kako bi mogle učinkovito raditi sa stručnjacima u području javne nabave na osiguranju dobrih rezultata.

Kako bi nespecijalizirano osoblje unaprijedilo razumijevanje načela javne nabave, preporučiti će se Državnoj školi za javnu upravu izrada programa osnovnog osposobljavanja za nespecijalizirano osoblje koje bi trebalo biti online, kratko, usredotočeno i fleksibilno na bazi primjera iz prakse i konkretnih slučajeva iz javne nabave.

U okviru Nacionalnog programa oporavka i otpornosti, predviđeno je unaprjeđenje sustava izobrazbe razvijanjem novih alata za stjecanje teorijskih i praktičnih znanja, profesionalnih vještina i kompetencija u svrhu stručne, ekonomične, učinkovite i djelotvorne provedbe postupaka javne nabave na svim razinama.

Prioritet su izobrazbe koje mogu pružiti najveći utjecaj u postizanju ciljeva poput pitanja integriteta i transparentnosti, ispravnog planiranja postupaka, poštenih i otvorenih tehničkih specifikacija, jasnih kriterija odabira i ocjena ponuda, upravljanja ugovorima i njihovim izmjenama. Na temelju revizije učinkovitosti sadašnjeg osposobljavanja stručnjaka u području javne nabave, odnosno kvalitativne procjene održanih izobrazbi, izmijeniti će se i nastavni program za Programe usavršavanja uz zadržavanje najmanje 30% sadržaja nastavnog programa na učinkovitim vježbama, studijama slučaja i primjerima iz prakse.

Između ostalog, u tu svrhu će se u hrvatski sustav izobrazbe uvesti Europski okvir kompetencija za stručnjake za javnu nabavu – ProcurCompEU kako bi pojedinci (specijalizirano i nespecijalizirano osoblje u području javne nabave) utvrdili koje kompetencije mogu

nadograditi, a i kako bi osmislili u kojem će se smjeru razvijati na osobnom i profesionalnom planu. Osim toga, naručitelji će moći koristiti ProcurCompEU za procjenu i poboljšanje učinkovitosti javne nabave u svojoj organizaciji.

Na Portalu javne nabave kreirati će se podstranica na kojoj će ProcurCompEU alati biti dostupni i slobodni svim dionicima u sustavu javne nabave.

Povezivanje anonimiziranih rezultata samoprocjene korisnika ProcurCompEU i tijela nadležnog za politiku javne nabave pokazati će u kojem je smjeru potrebno nadograditi usavršavanje iz područja javne nabave, odnosno osposobljavanje dionika u sustavu javne nabave.

3.2. Stručna pomoć naručiteljima/ponuditeljima; Portal javne nabave

U nadležnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja je ustrojavanje, vođenje i ažuriranje Portala javne nabave, www.javnanabava.hr na kojem se nalaze sve relevantne i aktualne informacije vezano uz javnu nabavu.

Osim toga, Uprava za trgovinu i politiku javne nabave, provodi niz aktivnosti s ciljem učinkovite primjene svih zakonskih i podzakonskih propisa u sustavu javne nabave kroz davanje mišljenja i uputa (pisanih i usmenih odgovora na upite putem elektroničke pošte), davanje informacija i savjeta iz područja javne nabave (usmenih – dežurni savjetnik), ili održavanje dana otvorenih vrata (trenutno u mirovanju zbog pandemije COVID 19). Navedene aktivnosti provode se i za naručitelje i za gospodarske subjekte.

Obrazac za upite putem elektroničke pošte nalazi se na Portalu javne nabave, pod poveznicom „Kontakt“. Važno je da napomenuti da se navede broj telefona za kontakt kako bi službenici ove Uprave mogli nazvati osobu koja je postavila upit te dati savjet iz područja javne nabave.

Upit putem elektroničkog obrasca

Upite vezane iz područja javne nabave možete postaviti putem donjeg obrasca ili na adresu elektroničke pošte info_javnanabava@mingor.hr.

Ističemo da postavljanje upita elektroničkim putem ima primarnu namjenu dostave savjeta i mišljenja u što kraćem roku, a s ciljem što brže preventivne i instruktivne aktivnosti prema naručiteljima i gospodarskim subjektima.

Stoga će odgovori na upite postavljene u elektroničkoj formi (korištenjem donjeg obrasca ili elektroničkom poštom) biti dani telefonski od strane savjetnika, a ne pisanim odgovorom elektroničkom poštom ili dopisom s potpisom i pečatom ministarstva putem pošte. Sukladno tome vas molimo da u upitu obavezno navedete broj telefona. Na upit će vam biti odgovoreno u najkraćem mogućem roku, pri čemu molimo za strpljenje zbog iznimno velikog broja upita koji svakodnevno pristižu na obradu, a rješavanju kojih se pristupa prema rasporedu zaprimanja.

Ako želite da vam se mišljenje dostavi dopisom u službenoj formi (dopisom s potpisom i pečatom ministarstva), molimo vas da i upit postavite u službenoj formi. Upit u službenoj formi možete dostaviti poštom na gore navedenu adresu ili kao privitak elektroničke pošte. Svaki zahtjev za dostavu službenog pisanog odgovora mora sadržavati i naznaku vaše poštanske adrese kako bi vam mišljenje moglo biti dostavljeno poštom. **Pri tome ističemo da pisana mišljenja u službenoj formi ne mogu biti dostavljena žurno jer je za njihovu izradu i provedbu službene procedure i ovjere potreban dulji rok.**

Ime i prezime *:	
Tvrtka:	
E-mail adresa *:	
Telefon:	
Fax:	
Mobitel:	
Adresa:	
Vaš upit *:	
Pošalji	

4. Postavljanje proporcionalnih razina kvalifikacija i financijskih zahtjeva

Specifičnija je prepreka koja se odnosi na kriterije odabira gospodarskog subjekta. Često je MSP-ovima teško ili nemoguće ispuniti kriterije odabira. Za njih to nije uvijek razumno povezano s potrebom odabira odgovarajućeg gospodarskog subjekta. Naime, kriteriji za odabir gospodarskog subjekta mogu biti nejasno formulirani, nisu povezani s predmetom nabave niti su razmjerni predmetu nabave.

U određenim slučajevima naručitelji mogu imati ograničene profesionalne sposobnosti koje negativno utječu na kvalitetu dokumentacije o nabavi i proces evaluacije ponuda. Djelatnici javne nabave ponekad nemaju dovoljno znanja niti stručne kompetencije iz područja javne nabave ili predmeta nabave, ali niti dovoljno vremena za pripremu. Naručiteljima nedostaje razumijevanje posebnih propisa i tehničkih karakteristika predmeta nabave jer nisu razumjeli tržište i svoje stvarne potrebe. Kod naručitelja koji imaju velik broj različitih predmeta nabave za koje su posebni uvjeti propisani u posebnim zakonima i podzakonskim propisima, pojavljuje se nerazumijevanje povezanosti ZJN 2016 i posebnih propisa. S druge strane, kod naručitelja koji provode relativno mali broj nabava u tekućoj godini, nedostaje iskustvo u provođenju postupaka javne nabave.

Osim toga, naručitelji često „zaboravljaju“ na odredbe ZJN 2016 kojima je propisano da kriteriji za odabir gospodarskog subjekta moraju biti povezani s predmetom nabave i razmjerni predmetu nabave, a da kriteriji za odabir ponude ne smiju biti diskriminirajući i moraju biti povezani s predmetom nabave (članak 285. stavak 1. ZJN 2016).

Preporuke za poboljšanje:

4.1. Kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti)

ZJN 2016 propisuje da se kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti) u postupku javne nabave mogu odnositi na sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti, ekonomsku i financijsku sposobnost te tehničku i stručnu sposobnost (članak 256. stavak 1. ZJN 2016).

Uvjeti sposobnosti moraju biti povezani i razmjerni predmetu nabave (članak 256. stavak 4. ZJN 2016). Upravo je propisivanje razmjernih kriterija odabira od ključne važnosti za MSP-ove, jer previsoke razine kapaciteta i sposobnosti isključuju veliki dio MSP-ova iz sudjelovanja u postupcima javne nabave.

Ovisno o predmetu nabave koji se nabavlja, naručitelj mora donijeti odluku o kriterijima i njihovim pokazateljima. Prilikom određivanja kriterija za odabir gospodarskog subjekta naručitelj smije zahtijevati samo minimalne razine sposobnosti koje osiguravaju da će gospodarski subjekt biti sposoban izvršiti ugovor o javnoj nabavi (članak 256. stavak 3. ZJN 2016).

U slučaju tehničke i stručne sposobnosti, naručitelj bi se trebao odlučiti za kriterij odabira koji mu omogućuju da utvrdi ima li ponuditelj potrebnu sposobnost za izvršenje konkretnog ugovora, a ne ima li uopćeni kapacitet. Međutim, treba uzeti u obzir da odabrani kriteriji i definirane razine sposobnosti ne pogoduju određenom gospodarskom subjektu (načela javne nabave, članak 4. stavak 2. ZJN 2016) ili da sužavaju tržišnu konkurenciju. Primjerice, kriteriji odabira formulirani na način da će se uzeti u obzir samo iskustvo stečeno u poslovanju s javnim sektorom je, kao takvo, irelevantno i ograničava tržišnu konkurenciju.

Nerazmjerna ekonomka i financijska sposobnost koju zahtijevaju naručitelji prepreka su sudjelovanju MSP-ovima u postupku javne nabave. Potrebno je dobro razmotriti je li traženje ekonomske i financijske sposobnosti svrsishodno u konkretnom postupku javne nabave, jesu li eventualni budući rizici u izvršenju ugovora takvi da je neophodno zatražiti ekonomsku i

financijsku sposobnost gospodarskog subjekta na način kako je to propisano člankom 258. ZJN 2016 i dokazima koji su propisani člankom 267. ZJN 2016.

Naručitelji ne bi trebali redom prepisivati odredbe ZJN 2016 u dokumentaciju o nabavi već ih staviti u kontekst rizika koji ugovor o javnoj nabavi donosi za njih. ZJN 2016 jasno propisuje koji su to zahtjevi obvezni sadržaj svake dokumentacije o nabavi (odredbe o nekažnjavanosti, dokazi o plaćenim dospjelim poreznima i obvezama za mirovinsko i zdravstveno osiguranje) dok se uvjeti sposobnosti mogu odrediti (nisu obvezni) kao minimalne razine.

Ako su MSP-ovi mišljenja da kriteriji za odabir gospodarskog subjekta nisu povezani s predmetom nabave ili nisu razmjerni predmetu nabave ili su traženi kriteriji diskriminirajući, potrebno je na isto ukazati naručitelju. Za to gospodarski subjekt može koristiti institut dodatnih informacija, pojašnjenja ili zahtjeva za izmjenom dokumentacije o nabavi i/ili mogućnost pravne zaštite u postupcima javne nabave, odnosno mogućnost izjavljivanja žalbe na dokumentaciju o nabavi u roku od 10 dana od dana objave obavijesti o nadmetanju (pozivu na nadmetanje).

4.2. Uvjeti sposobnosti - oslanjanje

Mogućnost oslanjanja za dokazivanje ekonomske i financijske sposobnosti te tehničke i stručne sposobnosti drugih gospodarskih subjekata kao i mogućnost udruživanja kroz zajednicu ponuditelja već smo podrobnije naveli u dijelu koji se odnosi na poteškoće MSP-ova vezanih uz veličinu ugovora.

4.3. Posebni uvjeti za izvršenje ugovora

Iako posebni uvjeti za izvršenje ugovora nisu dokazi sposobnosti, a ZJN 2016 propisuje da javni naručitelj može odrediti posebne uvjete vezane uz izvršenje ugovora, oni mogu biti određeni pod uvjetom da su povezani s predmetom nabave u smislu članka 285. stavka 2. ZJN 2016 i navedeni u pozivu na nadmetanje ili u dokumentaciji o nabavi.

5. Ublažavanje administrativnog opterećenja

Sudjelovanje u postupcima javne nabave zahtijeva vrijeme i zaposlenike koji poznaju pravila javne nabave. To se ne odnosi samo na traženje poslovnih prilika nego i na administraciju pripreme i poznavanje pravila podnošenja ponude putem EOJN RH. Kako MSP-ovi u pravilu nemaju veliki broj i specijalizirane zaposlenike samo za tu vrstu aktivnosti, neophodno je svesti administrativne zahtjeve na minimum.

Preporuka za poboljšanje

Člankom 59. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da naručitelj i gospodarski subjekti komuniciraju i razmjenjuju podatke elektroničkim sredstvima komunikacije, dok je člankom 67. stavkom 3. ZJN 2016 propisano da naručitelji i gospodarski subjekti mogu komunicirati i razmjenjivati podatke elektroničkim sredstvima putem EOJN RH.

Kako se elektronički prijenos i objava obavijesti javne nabave, dokumentacije o nabavi te elektronički prijenos i dostava ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju te planova i projekata provodi putem EOJN RH (članak 68. stavak 2. ZJN 2016), a s obzirom da je bez naknade svim gospodarskim subjektima omogućen neograničen i neposredan pristup, pretraživanje, pregledavanje i preuzimanje obavijesti javne nabave i pripadajuće dokumentacije (članak 68. stavak 1. točka 4. ZJN 2016) te je bez naknade omogućeno gospodarskim subjektima sastavljanje i slanje zahtjeva za sudjelovanje i ponuda te planova i projekata (članak 68. stavak 1. točka 5. ZJN 2016), ovim odredbama ZJN 2016 učinjen je veliki korak u ublažavanju administrativnog opterećenja svim gospodarskim subjektima, a naročito MSP-ovima. Tijekom samog postupka javne nabave, EOJN RH automatski i besplatno obavještava gospodarske subjekte o eventualnim promjenama u postupku.

Od 1.1.2017. godine kada je stupio na snagu ZJN 2016, svi gospodarski subjekti koji su dostavili svoju ponudu više ne moraju u ponudi dostavljati cijeli niz dokumenata kojima su dokazivali osnove za isključenje, dokaze sposobnosti i ostalo, a što je za gospodarske subjekte predstavljalo znatan trošak i iziskivalo je određeno vrijeme za dobivanje istih. Umjesto toga, svi gospodarski subjekti u svojoj ponudi dostavljaju **Europsku jedinstvenu dokumentaciju o nabavi – ESPD** koju ispunjavaju samo s podacima koje zatraže naručitelji.

Što je ESPD? To je ažurirana formalna izjava gospodarskog subjekta, koja služi kao preliminarni dokaz umjesto potvrda koje izdaju tijela javne vlasti ili treće strane, a kojima se potvrđuje da taj gospodarski subjekt nije u jednoj od situacija zbog koje se gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti iz postupka javne nabave (osnove za isključenje), da ispunjava tražene kriterije za odabir gospodarskog subjekta te da ispunjava objektivna pravila i kriterije određene za smanjenje broja sposobnih natjecatelja, ako je primjenjivo (članak 260. stavak 1. ZJN 2016)

ESPD se dostavlja na standardnom obrascu u ponudi ili zahtjevu za sudjelovanje, a koji naručitelj mora prihvatiti (članak 260. stavak 2. ZJN 2016). U ESPD-u se navode izdavatelji popratnih dokumenata, a sadržava izjavu da će gospodarski subjekt moći, na zahtjev i bez odgode, naručitelju dostaviti te dokumente (članak 260. stavak 4. ZJN 2016).

Ako naručitelj može popratne dokumente dobiti izravno, pristupanjem bazi podataka, gospodarski subjekt u ESPD-u navodi podatke koji su potrebni u tu svrhu, npr. navodeći internetsku adresu baze podataka, identifikacijske podatke i izjavu o pristanku, ako je potrebno (članak 260. stavak 5. ZJN 2016).

Javna tijela koja vode evidencije ili registre u elektroničkom obliku dužna su omogućiti pristup elektroničkim sredstvima komunikacije odgovarajućim podacima iz evidencije ili registra za potrebe EOJN RH (članak 71. stavak 1. ZJN 2016).

Naručitelj:

- navodi u dokumentaciji o nabavi potvrde, dokumente, izjave i druga dokazna sredstva kojima gospodarski subjekt dokazuje nepostojanje osnova za isključenje te ispunjavanje kriterija za odabir gospodarskog subjekta (članak 264. stavak 1. ZJN 2016),
- može u bilo kojem trenutku postupka javne nabave provjeriti informacije navedene u ESPD-u kod nadležnog tijela za vođenje službene evidencije o tim podacima (npr. kaznena

evidencija) sukladno posebnom propisu i zatražiti izdavanje potvrde o tome, uvidom u popratne dokumente ili dokaze koje već posjeduje, ili izravnim pristupom elektroničkim sredstvima komunikacije besplatnoj nacionalnoj bazi podataka na hrvatskom jeziku (članak 262.stavak 1. ZJN 2016),

- obavezan je prije donošenja odluke u postupku javne nabave velike vrijednosti, a u postupcima male vrijednosti može, od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti da u primjerenom roku, ne kraćem od pet dana, dostavi ažurirane popratne dokumente, osim ako ih već posjeduje (članak 263. stavak 1. ZJN 2016).

Smatra se da naručitelj posjeduje ažurirane popratne dokumente ako istima ima izravni pristup elektroničkim sredstvima komunikacije putem besplatne nacionalne baze podataka na hrvatskom jeziku ili putem EOJN RH (članak 20. stavak 3. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave). EOJN RH generira izvještaj s podacima u vezi s ažuriranim popratnim dokumentima ako se pristup bazama podataka obavlja putem EOJN RH (članak 20. stavak 4. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te postupcima javne nabave). Omogućen je dohvat dokaza iz registara i evidencija Republike Hrvatske (javni registri) u EOJN RH i **to samo od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu**, a u svrhu provjere informacija navedenih u ESPD-u. Ako je odabrani ponuditelj u nekom drugom postupku kod naručitelja već dostavio ažurirane popratne dokumente, ne treba ih ponovno dostavljati, već ih naručitelj prihvaća kao ažurirane popratne dokumente konkretnog postupka javne nabave. Navedena mogućnost rezultirala je daljnjim smanjenjem administrativnog opterećenja gospodarskih subjekata.

Popis registara i evidencija dostupnih za dohvat putem EOJN RH:

Sudski registar

Obrtni registar

Kaznena evidencija

Porezna evidencija

Jamstva za ozbiljnost ponude i izvršenje ugovora, ako je određeno previsoko, može predstavljati prepreku za sudjelovanje MSP-ova u javnoj nabavi. ZJN 2016 u članku 214. stavku 1. propisuje da se jamstvo za ozbiljnost ponude može tražiti za slučaj odustajanja ponuditelja od svoje ponude u roku njezine valjanosti, nedostavljanja ažuriranih popratnih dokumenata sukladno članku 263. ZJN 2016, neprihvatanja ispravka računске pogreške, odbijanja potpisivanja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma ili nedostavljanja jamstva za uredno ispunjenje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma ako okvirni sporazum obvezuje na sklapanje i izvršenje, ali traženo jamstvo u apsolutnom iznosu ne smije biti više od 3% procijenjene vrijednosti predmeta nabave odnosno grupe predmeta nabave ako je predmet podijeljen na grupe (članak 215. stavak 2. ZJN 2016). Pri tome valja napomenuti da naručitelji trebaju visinu ovih jamstava odrediti na način da predstavljaju kompenzaciju za realni rizik te kako bi privukli MSP-ove u postupke javne nabave.

6. Stavljanje naglaska na vrijednost za novac, a ne na cijenu

Cijena ponude još uvijek igra dominantnu ulogu (veliki udio u kriteriju za odabir ponude), što je nedostatak za određene MSP-ove, posebno mikro poduzeća, kojima nedostaje ekonomija razmjera s obzirom da imaju velike troškove proizvodnje i ulaganja u kvalitetu onoga što nude.

Na taj su način mogu biti nekonkurentni u postupcima javne nabave iako imaju primjerice kvalitetniji proizvod ili uslugu.

Osim toga, nedostaje promišljanja na strani naručitelja da prilikom pripreme dokumentacije o nabavi više uzmu u obzir različite elemente koji se odnose na predmet ugovora, kao npr. kvaliteta, tehničke karakteristike, funkcionalne karakteristike, tekuće troškove, isplativost, servis, tehničku pomoć, troškove životnog vijeka, odlaganja proizvoda nakon isteka životnog vijeka proizvoda, dopuštanje ili zahtijevanje od ponuditelja da podnesu varijante ponude itd.

Preporuke za poboljšanje:

6.1. Kriterij za odabir ponude

Kriterij za odabir ponude u postupcima javne nabave je ekonomski najpovoljnija ponuda koja se utvrđuje na temelju cijene ili troška, primjenom pristupa isplativosti, kao što je trošak životnog vijeka, te može uključivati **najbolji omjer između cijene i kvalitete**, koji se ocjenjuje na temelju kriterija, uključujući kvalitativne, okolišne ili društvene značajke, povezanih s predmetom nabave (članak 283. i 284. stavak 1. ZJN 2016).

To daje naručiteljima mogućnost procjene ne samo izravnih troškova kupnje već troškove životnog ciklusa, što je dodatni poticaj gospodarskim subjektima za pružanje stvarne vrijednosti za novac za naručitelja i ima pozitivan utjecaj na inovativnost, jer predstavlja poticaj gospodarskim subjektima da razvijaju bolje i održive proizvode. Ovo je posebno važno za MSP-ove, koji su izvor inovacija i važan faktor istraživanja i razvoja.

Naručitelji ne smiju odrediti samo cijenu ili samo trošak kao jedini kriterij ponude, te u tom slučaju relativni ponder cijene ili troška ne smije biti veći od 90% (članak 284. stavak 4. ZJN 2016), a naručitelji moraju u dokumentaciji o nabavi odrediti relativni ponder koji dodjeljuje pojedinom kriteriju koji je odabran u svrhu određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, osim kada se on utvrđuje samo na temelju cijene (članak 286. stavak 1. ZJN 2016).

6.2. Opis predmeta nabave

Pružanje većeg prostora za inovativna rješenja zahvaljujući mogućnosti definiranja opisa predmeta nabave u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva propisano je i člankom 205. ZJN 2016. Iako je naručiteljima dana puna sloboda nabave robe, radova i usluga koje zadovoljavaju njihove potrebe jer predmet nabave mora opisati na jasan, nedvojben, potpun i neutralan načina koji osigurava usporedivost ponuda u pogledu uvjeta i zahtjeva koje je naručitelj postavio (članak 205. stavak 1. ZJN 2016), naručitelji bi trebali voditi računa da ne ograničavaju mogućnost sudjelovanja poduzeća koja nude nova, inovativna rješenja što može ponuditi bolju vrijednost za novac. Opis predmeta nabave mora omogućiti tržišnu konkurenciju uz mogućnost različitih tehničkih rješenja dostupnih na tržištu, kao npr. funkcionalnim opisom predmeta nabave kojim mora biti prepoznatljiva svrha predmeta nabave i zahtjevi koji se postavljaju za predmet nabave u tehničkom, gospodarskom, oblikovnom i funkcionalnom pogledu (članak 205. stavak 5. ZJN 2016).

Ovakav pristup orijentiran je na rezultate kojima se omogućuje naručiteljima da se usredotoče na svoje stvarne potrebe za kupnjom, npr. funkcionalne zahtjeve proizvoda koji bi željeli imati, što ostavlja ponuditeljima slobodu da razvijaju nove, inovativne proizvode ili usluge koje bi mogle biti bolje i bolje odgovaraju stvarnoj potrebi naručitelja. Dakle, ovakav pristup opisu predmeta nabave koristi MSP-ovima koja bi se u protivnom mogli suočiti s poteškoćama u ispunjavanju tehničkih specifikacija odobrenih od strane priznatih normativnih tijela, a koji proizvode, pružaju usluge ili koriste materijale, metode ili tehnike visoke tehničke i/ili ekološke vrijednosti i sposobni su zadovoljiti izvedbene ili funkcionalne zahtjeve koje propisuju naručitelji. Člankom 209. točkom 1. ZJN propisano je da se tehničke specifikacije mogu formulirati u obliku izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, koji mogu uključivati karakteristike koje se odnose na zaštitu okoliša, pod uvjetom da su parametri dovoljno precizni kako bi ponuditelji mogli odrediti predmet nabave, a naručitelji dodijeliti ugovor.

6.3. Varijante ponude

S obzirom da naručitelji često nemaju dovoljno vremena za istraživanje tržišta i stoga nemaju uvijek ažurno znanje o tome koju robu ili usluge tržište može ponuditi, dopuštanje ili zahtijevanje od ponuditelja da podnesu varijante ponude što mora odrediti u pozivu na nadmetanje (članak 281. stavak 1. ZJN 2016) može omogućiti ponuditeljima da razviju inovativna rješenja. U ovom slučaju, naručitelji moraju u dokumentaciji o nabavi odrediti minimalne zahtjeve koje varijante ponude trebaju zadovoljiti te posebne zahtjeve za njihovo podnošenje ako ih ima, posebno ako se varijanta može podnijeti isključivo u slučaju kad je podnesena i ponuda koja nije varijanta.

7. Davanje dovoljno vremena za sastavljanje ponuda

MSP-ovi obično imaju nedovoljno administrativnih kapaciteta za kvalitetnu pripremu ponude. Naručitelji toga moraju biti svjesni prilikom postavljanja rokova za dostavu ponude kako bi omogućili sudjelovanje što većeg broja MSP-ova u postupcima javne nabave poštujući tako načelo tržišnog natjecanja. Naručitelji obično propisuju minimalne zakonske rokove za dostavu ponuda, ne uzimajući u obzir kompleksnosti predmeta nabave, vrijeme za pripremu ponude, vrijeme za pronalaženje gospodarskih subjekata na koje se MSP-ovi mogu osloniti prilikom dokazivanja sposobnosti ili pronalaženja gospodarskih subjekata s kojima bi ušli u zajednicu ponuditelja.

Osim toga, MSP-ovi često ne znaju za poslovne mogućnosti koje im mogu pružiti postupci javne nabave, jer niti ne znaju da naručitelji imaju namjeru provesti postupak javne nabave za predmet nabave koji se nalazi u okviru njihove poslovne djelatnosti.

Preporuke za poboljšanje:

7.1. Plan nabave i prethodna savjetovanja sa zainteresiranim gospodarskim subjektima

Javni naručitelji obvezni su u EOJN RH objaviti plan nabave za tekuću godinu, koji između ostalog sadržava podatak o predmetu nabave i vremenu početka postupka javne nabave (članak

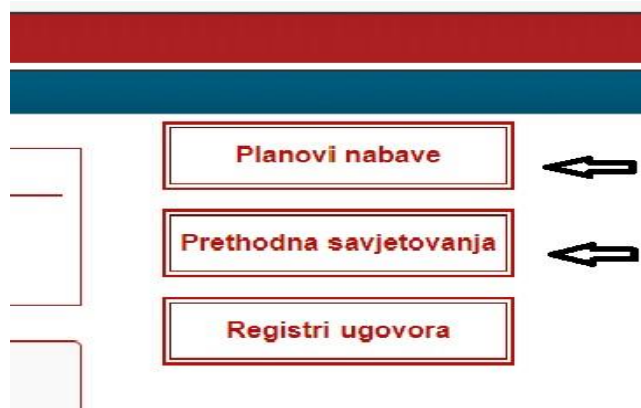
28. stavak 1. i stavak 3. ZJN 2016, članak 2. i članak 4. stavak 1. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi).

Stoga se preporuča je da MSP-ovi što više koriste EOJN RH pregledavajući planove nabave naručitelja kako bi dobili informaciju koji će naručitelji i kada objaviti postupak javne nabave iz područja njihove poslovne djelatnosti ili njihovog zemljopisnog područja, kako bi pravovremeno pripremili sve potrebne predradnje za mogućnost sudjelovanja u tom postupku (oslanjanje, zajednica ponuditelja, podizvoditelji, lanci opskrbe, troškovnik isl...).

Člankom 198. stavkom 3. ZJN 2016 propisano je da prije pokretanja otvorenog ili ograničenog postupka javne nabave za nabavu radova ili postupka javne nabave velike vrijednosti za nabavu robe ili usluga, javni naručitelj obvezni su opis predmeta nabave, tehničke specifikacije, kriterije za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta, kriterije za odabir ponude i posebne uvjete za izvršenje ugovora, staviti na prethodno savjetovanje sa zainteresiranim gospodarskim subjektima u trajanju od najmanje pet dana. Nakon provedenog savjetovanja naručitelj je obavezan razmotriti sve primjedbe i prijedloge zainteresiranih gospodarskih subjekata, izraditi izvješće o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama i prijedlozima te ga objaviti na internetskim stranicama (članak 198. stavak 4. ZJN 2016).

Na ovaj način MSP-ovi mogu predložiti moguću podjelu na grupe predmeta nabave (ako je moguće), ukazati na eventualno pogodovanje određenim gospodarskim subjektima kroz opis predmeta nabave i tehničke specifikacije i dokazati da i oni mogu ponuditi traženi predmet nabave i tako si otvoriti mogućnost sudjelovanja u konkretnom postupku javne nabave.

U EOJN RH nalazi se modul putem kojeg javni naručitelji objavljuju planove nabave. Također, svi naručitelji koji ispunjavaju uvjete iz članka 198. stavka 3. ZJN 2016 objavljuju i sažetak dokumentacije o nabavi kroz modul za prethodna savjetovanja.

7.2. Rokovi za dostavu ponuda

ZJN 2016 propisuje različite pragove za primjenu Zakona. U tom smislu prepoznajemo jednostavnu nabavu, nabavu male vrijednosti i nabavu velike vrijednosti, a vežu se uz određivanje procijenjene vrijednosti nabave.

Procijenjena vrijednost predmeta nabave temelji se na ukupnom iznosu, bez poreza na dodanu vrijednost (PDV), uključujući sve opcije i moguća obnavljanja ugovora, što se izričito određuje u dokumentaciji o nabavi (članak 17. ZJN 2016). Procijenjena vrijednost nabave mora biti valjana određena u trenutku početka postupka javne nabave (članak 16. stavak 1. ZJN 2016).

Nabava male vrijednosti je nabava čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti pragova iz članka 12. ZJN 2016, a manja od vrijednosti iz članka 13. ZJN 2016 (članak 14. ZJN 2016). To znači da jednostavna nabava kreće u okviru procijenjene vrijednosti manje od 200.000,00 kn za nabavu roba i usluga te provedbu projektnih natječaja, a procijenjene vrijednosti manje od 500.000,00 kn za nabavu radova (članak 12. stavak. ZJN 2016).

Nabava velike vrijednosti je nabava čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od vrijednosti europskih pragova, ovisno o vrsti naručitelja i vrsti ugovora, sukladno Komunikaciji Europske komisije objavljenoj u Službenom listu Europske unije, tzv europski prag (članak 13. stavak 1. ZJN 2016). Komunikacija Europske komisije objavljuje se svake dvije godine.

Otvoreni postupak najčešće je korišten postupak javne nabave u Republici hrvatskoj. Uzimajući u obzir da je u otvorenom postupku velike vrijednosti minimalni rok za dostavu ponuda 30 dana od dana slanja poziva na nadmetanje (članak 228. ZJN 2016), a u postupcima male vrijednosti 20 dana naručitelji, zbog nedostatka vremena i nepravovremenog planiranja početka postupka javne nabave, često propisuju minimalne rokove za dostavu ponuda, a što utječe na kvalitetnu pripremu ponuda i sudjelovanje MSP-ova u postupcima javne nabave.

S obzirom na raspon procijenjene vrijednosti nabave radova prema odredbi članka 12. stavka 1. točke 1. podtočke b) ZJN 2016 i važećoj Komunikaciji Europske komisije u slučaju male vrijednosti nabave od 500.000,00 kn do 40.472.640,00 kn (5.382.000 EUR), minimalno propisani rok za dostavu ponuda od 20 dana u određenim slučajevima neće biti dovoljan za popunjavanje priloženog troškovnika, stvaranje zajednice ponuditelja ili pronalaženja drugih gospodarskih subjekata na koje bi se MSP-ovi mogli osloniti za dokazivanje sposobnosti ili pronalaženje podugovaratelja.

Prema tome, naručitelji bi trebali voditi računa da rokovi za predaju ponuda budu proporcionalni veličini i kompleksnosti ugovora te uzeti u obzir činjenicu da MSP-ovi imaju dovoljno vremena za stvaranje zajednice ponuditelja, oslanjanje na sposobnost drugih gospodarskih subjekata ili pronalaženje podugovaratela.

8. Osiguravanje plaćanja na vrijeme

MSP-ovi su uglavnom zabrinuti zbog izvršenja ugovora jer očekuju kašnjenja u rokovima plaćanja, naročito kod naručitelja koji su jedinice lokalne (regionalne) samouprave i kod „manjih“ naručitelja. Za MSP-ove česta kašnjenja u plaćanjima znače da se javna nabava smatra prijetnjom za zdrav novčani tijek i prihod MSP-ova. Podjednaka zabrinutost odnosi se i na slučaj kada je MSP glavni ugovaratelj i na slučaj kada je drugom ponuditelju podugovaratelj s obzirom da očekuju da im glavni ugovaratelj neće platiti za odrađeni posao. Neredovit priliv novca može dovesti MSP-ovima do porasta troškova poslovanja čime postaju manje konkurentni, ili do samog prestanka gospodarske djelatnosti, o čemu smo u prošlosti bili svjedoci.

Preporuke za poboljšanje:

8.1. Zakonski okvir plaćanja novčanih obveza na vrijeme (30/60 dana)

Definirani načini plaćanja i rasporedi rokova plaćanja od strane naručitelja te pridržavanje istih smanjili bi operativne troškove poslovanja, a što je stalni problem za MSP-ove.

Sukladno mišljenju Ministarstva financija financijsko poslovanje poduzetnika, rokovi ispunjenja novčanih obveza i pravne posljedice zakašnjenja s ispunjenjem novčanih obveza, financijski nadzor trgovačkih društava i pravnih osoba s javnim ovlastima, te druga pitanja s tim u vezi uređena su Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN broj 81/13 i 71/15, dalje u tekstu: Zakon).

Sukladno članku 3. točki 2. Zakona osobe javnog prava jesu javni naručitelji kako su uređeni propisima o javnoj nabavi i sektorski naručitelj kako su uređeni propisima o javnoj nabavi, osim trgovačkih društava koja odgovaraju definiciji poduzetnika.

Ispunjenje novčanih obveza regulirano je Odjeljkom 4. Zakona, a sukladno članku 10.a Zakona, Odjeljak 4. odnosi se na poslovne transakcije između poduzetnika i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze.

Rokovi ispunjenja novčanih obveza u poslovnih transakcijama između poduzetnika i osoba javnog prava regulirani su člankom 12. Zakona, prema kojem se u poslovnim transakcijama između poduzetnika i osoba javnog prava kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze može ugovoriti rok ispunjenja novčane obveze do 30 dana. Iznimno, ako ne postoje okolnosti iz članka 14. stavka 6. Zakona, može se ugovoriti u pismenom obliku i duži rok ispunjenja novčane obveze, ako je to objektivno opravdano posebnim značajkama i naravi ugovora, ali ne duži od 60 dana. Ako ugovorom između poduzetnika i osoba javnog prava u kojem je osoba javnog prava dužnik novčane obveze nije ugovoren rok za ispunjenje novčane obveze, dužnik je dužan, bez potrebe da ga vjerovnik pozove, ispuniti novčanu obvezu u roku od 30 dana.

Posljedice postupanja protivno rokovima iz članka 12. Zakona propisane su u članku 14. Zakona. Tako je člankom 14. stavkom 3. Zakona, između ostalog, propisano kako je ništetna odredba ugovora između poduzetnika i osobe javnog prava u kojem je osoba javnog prava dužnik novčane obveze kojoj je ugovoreni rok ispunjenja novčane obveze duži od 60 dana, odnosno stavkom 4. istog članka propisano je kako je ništetna odredba ugovora između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, kojom je ugovoren rok ispunjenja novčane obveze duži od 30 dana ako to nije objektivno opravdano posebnim značajkama i naravi ugovora.

Dakle, ako bi naručitelji ugovorili rok plaćanja duži od navedenog u Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, to bi predstavljalo razlog za ništetnost takve odredbe. U tom smislu, gospodarski subjekti bi imali valjani razlog za izjavljivanje žalbe na dokumentaciju o nabavi.

8.2. Obveza izravnog plaćanja podugovarateljima

Člankom 223. ZJN 2016 popisano je slijedeće:

- javni naručitelj **obvezan je neposredno plaćati podugovaratelju** za dio ugovora koji je isti izvršio, osim ako to zbog opravdanih razloga, vezanih uz prirodu ugovora ili specifične uvjete njegova izvršenja nije primjenjivo, pod uvjetom da su ti razlozi bili navedeni i obrazloženi u dokumentaciji o nabavi ili ugovaratelj dokaže da su obveze prema podugovaratelju za taj dio ugovora već podmirene.
- ugovaratelj mora svom računu ili situaciji priložiti račune ili situacije svojih podugovaratelja koje je prethodno potvrdio.

S obzirom da je ZJN 2016 propisana obveza plaćanja podugovarateljima, naručitelji informaciju o obveznom neposrednom plaćanju podugovaratelju navode u dokumentaciji o nabavi, a gospodarski subjekti u svojim ponudama navode ime podugovaratelja te račun na koji se vrši neposredno plaćanje za dio ugovora koji je isti izvršio. Podaci o podugovaratelju i njihov račun obvezno se navode u ugovoru o javnoj nabavi. Uvidom u javno objavljene dokumentacije o nabavi u EOJN RH, može se reći da se odredba članka 223. ZJN 2016 striktno poštuju.

Primjena odredbe o izravnom plaćanju odnosi se na sve javne i sektorske naručitelje, sve vrste ugovora (roba, radovi, usluge) i nema ograničenja iznosa ugovora.

DIO II

ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR JAVNE NABAVE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zakonodavni okvir sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj tvore:

- Zakon o javnoj nabavi (ZJN 2016),
- Zakon o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave.

Zakon o javnoj nabavi (NN 120/16) uređuje pravila o postupku javne nabave koji provodi javni ili sektorski naručitelj, ili drugi subjekt u slučajevima određenim ovim zakonom, radi sklapanja ugovora o javnoj nabavi robe/radova/usluga, okvirnog sporazuma te projektnog natječaja, nadležnosti tijela nadležnog za politiku javne nabave te pravnu zaštitu u svezi s postupcima javne nabave.

Podzakonski propisi su:

- Uredba o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti (NN 19/2018)
- Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (NN broj 65/2017 i 75/2020)

- Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (NN 101/2017 i 144/2020)
- Pravilnik o elektroničkoj žalbi u javnoj nabavi (NN 101/2017)
- Pravilnik o izobrazbi u području javne nabave (NN broj 65/2017)
- Pravilnik o nadzoru nad provedbom Zakona o javnoj nabavi (NN 65/2017)
- Pravilnik o javnoj nabavi u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu (NN 69/2017)

Zakon o državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave (NN 18/13, 127/13, 74/14, 98/19 i 41/21) uređuje nadležnost Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave i druga pitanja vezana za rad Državne komisije.

Zakonodavnim okvirom u sustavu javne nabave uvedena je i jedinstvena pravna zaštita u nadležnosti DKOM-a.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave je samostalno i neovisno drugostupanjsko državno tijelo koje rješava o žalbama u postupcima javne nabave, dodjele koncesija i odabira privatnog partnera u projektima javno-privatnog partnerstva.

Za sustav javne nabave nadležno je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za trgovinu i politiku javne nabave, Sektor za politiku javne nabave koji, među ostalim, analizira provedbu propisa u području javne nabave, provodi nadzor nad provedbom ZJN-a te je nadležan za izobrazbu i usavršavanje u javnoj nabavi.

PRIMJENA ZAKONA O JAVNOJ NABAVI

(pregled značajnih odredbi)

ZJN 2016 se primjenjuje na postupke javne nabave, u kojima naručitelji i ponuditelji sklapaju ugovore o javnim radovima, ugovore o javnoj nabavi robe i ugovore o javnim uslugama u okviru njegova poslovanja.

Obvezna primjena ZJN 2016

Za nabave procijenjene vrijednosti od 200.000 kuna bez PDV-a za robu i usluge, odnosno 500.000 kuna bez PDV-a za radove. Pitanja nabave do tih vrijednosti uređuje naručitelj svojim aktom.

Procijenjena vrijednost nabave – vrijednost nabave bez PDV-a (čl. 16. ZJN 2016) Izračun procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnom iznosu nabave bez PDV-a. Pri izračunu procijenjene vrijednosti naručitelj mora uzeti u obzir ukupnu vrijednost nabave, koja uključuje sve opcije i moguća produženja ugovora. Procijenjena vrijednost nabave mora biti valjana određena u trenutku u kojem naručitelj šalje poziv na nadmetanje, a u slučajevima kada se takva objava ne traži, u trenutku u kojem naručitelj započinje postupak javne nabave. Naručitelj ne smije dijeliti vrijednosti nabave s namjerom izbjegavanja primjene ZJN-a.

Predmet nabave (čl. 203. ZJN 2016)

Naručitelj određuje predmet nabave na način da predstavlja njegovu tehničku, tehnološku, oblikovnu, funkcionalnu i/ili drugu cjelinu. Predmet nabave naručitelj može podijeliti i na grupe na temelju objektivnih kriterija, primjerice prema vrsti, svojstvima, namjeni, mjestu i/ili vremenu ispunjenja.

Naručitelj mora jasno, nedvojbeno, potpuno i neutralno opisati predmet nabave kako bi ponuditelji mogli ponuditi robu, usluge i radove usporedive u pogledu uvjeta i zahtjeva koje je postavio. Opis predmeta nabave i postavljanje zadataka ne smije pogodovati određenom ponuditelju.

Postupci javne nabave

Postupci javne nabave:

- otvoreni,
- ograničeni,
- natjecateljski postupak uz pregovore
- natjecateljski dijalog
- partnerstvo za inovacije
- pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje

JAVNI NARUČITELJ
provođenje postupaka javne nabave sukladno ZJN 2016

	Postupci javne nabave	Provođenje postupaka javne nabave
1.	Otvoreni postupak javne nabave	Javni naručitelj slobodno bira između otvorenog i ograničenog postupka javne nabave.
2.	Ograničeni postupak javne nabave	
3.	Natjecateljski postupak uz pregovore	U posebnim slučajevima i okolnostima navedenima u odredbama čl. 94. ZJN 2016 javni naručitelj smije koristiti natjecateljski postupak uz pregovore
4.	Natjecateljski dijalog	U posebnim okolnostima navedenima u čl. 104. ZJN 2016 javni naručitelj smije koristiti natjecateljski dijalog
5.	Partnerstvo za inovacije	Javni naručitelj može koristiti partnerstvo za inovacije ako ima potrebu za inovativnom robom, uslugama ili radovima koju ne može zadovoljiti nabavom robe, usluga ili radova već dostupnih na tržištu.
6.	Pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje	Javni naručitelj smije koristiti pregovarački postupak bez prethodne objave samo u posebnim slučajevima i aktivnostima iz članka 131. – 134. ZJN 2016

SEKTORSKI NARUČITELJI
provođenje postupaka javne nabave sukladno ZJN 2016

	Postupci javne nabave	Provođenje postupaka javne nabave
1.	Otvoreni postupak javne nabave	Sektorski naručitelj slobodno bira između otvorenog, ograničenog, pregovaračkog postupka javne nabave s prethodnom objavom i natjecateljskog dijaloga
2.	Ograničeni postupak javne nabave	
3.	Pregovarački postupak s prethodnom objavom	
4.	Natjecateljski dijalog	
5.	Partnerstvo za inovacije	Sektorski naručitelj može koristiti partnerstvo za inovacije ako ima potrebu za inovativnom robom, uslugama ili radovima koju ne može zadovoljiti nabavom robe, usluga ili radova već dostupnih na tržištu.
6.	Pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje	Sektorski naručitelj može koristiti pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje samo u posebnim slučajevima i okolnostima iz članka 360. ZJN 2016

Tehnike i instrumenti za zbirnu i elektroničku nabavu:

- Okvirni sporazum
- Elektronička dražba
- Dinamički sustav nabave

Posebni režimi nabave

- Društvene i druge posebne usluge
- Pravila kojim se uređuju projektni natječaji

Objave o javnoj nabavi

Naručitelji su obvezni objaviti:

- u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (EOJN RH) objave za sve nabave čija je procijenjena vrijednost **veća od 200.000,00 HRK za robe i usluge odnosno 500.000,00 HRK za radove (npr. od,200.000,01/500.000,01 HRK)**
- u Službenom listu Europske unije objave za nabave čija je procijenjena vrijednost veća od europskih pragova.

Razlozi isključenja i uvjeti sposobnosti gospodarskih subjekata

Radi utvrđivanja razloga isključenja i uvjeta sposobnosti gospodarskog subjekta naručitelj može tražiti one dokaze koji su navedeni u ZJN-u.

Razlozi isključenja i uvjeti sposobnosti gospodarskih subjekata dijele se na obvezne i neobvezne (ostale). Ukoliko naručitelj u postupku javne nabave želi koristiti one neobvezne, mora ih navesti u dokumentaciji za nadmetanje i/ili u objavi. Također, mora navesti i dokaze kojima će gospodarski subjekt dokazati traženo. Gospodarski subjekt tražene dokumente mora priložiti svojoj ponudi.

Naručitelji mogu zahtijevati od gospodarskih subjekata da zadovolje minimalne razine financijske te tehničke i stručne sposobnosti. One moraju biti vezane uz predmet nabave i razmjerne predmetu nabave odnosno grupi predmeta nabave. Naručitelj ih navodi u pozivu na nadmetanje i dokumentaciji za nadmetanje.

Osnove za isključenje gospodarskog subjekta

ZJN 2016 člancima 251. do 254. određuje:

- **obvezne razloge isključenja** natjecatelja ili ponuditelja, te **dokumente** kojima natjecatelj ili ponuditelj dokazuje da ne postoje razlozi za isključenje;
 - **ostale razloge za isključenje** natjecatelja ili ponuditelja ako ih naručitelj koristi te **dokumente** kojima natjecatelj ili ponuditelj dokazuje da ne postoje razlozi za isključenje.
- Obvezni razlozi isključenja natjecatelja ili ponuditelja iz postupka javne nabave:**

- ako je gospodarski subjekt ili osoba ovlaštena po zakonu za zastupanje gospodarskog subjekta pravomoćno osuđena za jedno ili više kaznenih djela sadržanih u članku 251. stavku 1. točki 1. ZJN 2016,
- ako gospodarski subjekt nije ispunio obvezu plaćanja dospjelih poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranja, osim ako mu prema posebnom zakonu plaćanje tih obveza nije dopušteno ili je odobrena odgoda plaćanja (npr. u postupku predstečajne nagodbe),

Ostali razlozi isključenja natjecatelja ili ponuditelja mogu biti: otvoren stečaj, likvidacija, obustava poslovne djelatnosti gospodarskog subjekta, pravomoćna osuda gospodarskog subjekta za djelo ili prekršaj u vezi s obavljanjem profesionalne djelatnosti, težak profesionalni propust i sl. Bitno je naglasiti da je naručitelj obavezan u objavi javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje navesti koje će od neobveznih razloga za isključenja koristiti te dokumente kojima natjecatelj ili ponuditelj dokazuje da ne postoje razlozi za isključenje.

Kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (Uvjeti sposobnosti)

1. Sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti (članak 257. ZJN 2016)

Javni naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekt dokaže:

- a) upis u sudski, strukovni, obrtni ili drugi odgovarajući registar u državi njegova poslovnog nastana - obavezan dokaz sposobnosti,
- b) određeno ovlaštenje ili isprava o članstvu u određenoj organizaciji ako su gospodarskom subjektu potrebni kako bi mogao pružati usluge u državi njegova poslovnog nastana,

U slučaju nudenja zajedničke ponude, članovi zajednice ponuditelja obavezni su pojedinačno dokazati postojanje sposobnosti dokazom iz podtočke a).

2. Ekonomska i financijska sposobnost (članak 258. ZJN 2016)

Naručitelj kao dokaz ekonomske i financijske sposobnosti može zahtijevati da gospodarski subjekt:

- a) Ima određeni minimalni godišnji promet, uključujući određeni minimalni promet u području koje je obuhvaćeno predmetom nabave
- b) da dostavi informacije o svojim godišnjim financijskim izvješćima koje pokazuju omjer npr. između imovine i obveza
- c) posjeduje odgovarajuću razinu osiguranja od rizika odgovornosti iz djelatnosti

3. Tehnička i stručna sposobnost (članak 259. ZJN 2016)

Javni naručitelj može odrediti uvjete tehničke i stručne sposobnosti kojima se osigurava da gospodarski subjekt ima potrebne ljudske i tehničke resurse te iskustvo potrebno za izvršenje ugovora o javnoj nabavi na odgovarajućoj razini kvalitete, a osobito zahtijevati da gospodarski subjekt ima dovoljnu razinu iskustva, što se dokazuje odgovarajućim referencijama iz prije izvršenih ugovora.

Dokaz sposobnosti drugih gospodarskih subjekata i zajednica gospodarskih subjekata.

Gospodarski subjekt ili zajednica gospodarskih subjekata mogu se po potrebi, u svrhu dokazivanja financijske te tehničke i stručne sposobnosti, osloniti na sposobnost drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njihova međusobna odnosa. U tom slučaju gospodarski subjekt mora dokazati naručitelju da će imati na raspolaganju resurse nužne za izvršenje ugovora o javnoj nabavi.

Internetsko spremište potvrda (e- Certis)

članak 269. ZJN 2016

e-Certis je internetsko spremište potvrda, elektronički sustav Europske komisije koji sadržava bazu podataka o dokazima koji se dostavljaju u postupcima javne nabave te tijelima nadležnim za njihovo izdavanje u državama članicama.

Norme osiguranja kvalitete i norme upravljanja okolišem

članak 270. i 271. ZJN 2016

Naručitelj može od gospodarskog subjekta zahtijevati:

- prilaganje potvrda neovisnih tijela kojima se potvrđuje sukladnost gospodarskog subjekta s određenim normama osiguranja kvalitete, uključujući pristupačnost za osobe s invaliditetom
- prilaganje potvrda neovisnih tijela kojima se potvrđuje sukladnost gospodarskog subjekta s određenim sustavima ili normama za upravljanje okolišem.

Istraživanje tržišta

Prethodna analiza tržišta

članak 198. ZJN 2016

Prije pokretanja postupka, a s ciljem pripreme nabave, naručitelj bi u pravilu trebao provesti analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom.

Prethodno savjetovanje sa zainteresiranim gospodarskim subjektima

Zakonska obveza naručitelja - prije pokretanja otvorenog ili ograničenog postupka za nabavu robe i usluga velike vrijednosti, odnosno radova svih vrijednosti, staviti na prethodno savjetovanje sa zainteresiranim gospodarskim subjektima (objavom u EOJN od najmanje 5 dana)

- Opis predmeta nabave,
- Tehničke specifikacije,
- Kriterije za kvalitativni odabir GS,
- Kriterije za odabir ponude,
- Posebne uvjete za izvršenje ugovora

Nakon provedenog savjetovanja naručitelj mora izraditi izvješće o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama i prijedlozima te ga objaviti na Internet stranicama.

U izvješću se daju jasni i argumentirani odgovori na postavljene primjedbe.

Dokumentacija o nabavi

Dokumentacija o nabavi je bilo koji dokument koji je izradio naručitelj ili na koji naručitelj upućuje, a u kojemu se opisuju ili određuju elementi nabave ili postupka, uključujući poziv na nadmetanje, tehničke specifikacije, opisnu dokumentaciju, predložene uvjete ugovora, formate dokumenata koje podnose natjecatelji ili ponuditelji, informacije o općim primjenjivim obvezama te svu dodatnu dokumentaciju.

Podloga za izradu zahtjeva za sudjelovanje ili ponude. Mora biti jasna, precizna, razumljiva i nedvojbeno te izrađena na način da omogući podnošenje usporedivih ponuda. U postupku javne nabave naručitelj ne može od gospodarskog subjekta zahtijevati naknadu troškova za izradu dokumentacije za nadmetanje.

Dodatne informacije, objašnjenja ili izmjene u vezi s dokumentacijom o nabavi
članak 202. ZJN 2016

Tijekom roka za dostavu zahtjeva za sudjelovanje i ponuda gospodarski subjekt može zahtijevati dodatne informacije, objašnjenja ili izmjene u vezi s dokumentacijom o nabavi. Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave pobliže uređuje način izrade, sadržaj dokumentacije i postupanje s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama.

ESPD obrazac

članak 260.-263. ZJN 2016

ESPD je izjava gospodarskog subjekta - **preliminarni dokaz umjesto potvrda** tijela javne vlasti ili sl., a kojima gospodarski subjekt potvrđuje da:

1. ne postoje osnove za isključenje,
2. ispunjava tražene kriterije za odabir gospodarskog subjekta,
3. ispunjava objektivna pravila i kriterije određene za smanjenje broja sposobnih natjecatelja.

U ESPD-u se navode:

- **izdavatelji popratnih dokumenata** te ona sadržava,
- **izjavu** da će gospodarski subjekt moći, na zahtjev i bez odgode, naručitelju dostaviti te dokumente.

ESPD se dostavlja uz ponudu ili zahtjev za sudjelovanje u elektroničkom obliku

Ako naručitelj može dobiti popratne dokumente izravno, pristupanjem bazi podataka, gospodarski subjekt u ESPD-u navodi potrebne podatke, npr. internet adresa baze podataka, identifikacijski podaci i izjava o pristanku, ako je potrebno.

Provjera podataka navedenih u ESPD-u

Naručitelj **može**, u bilo kojem trenutku tijekom postupka, **provjeriti** informacije navedene u ESPD-u:

- kod nadležnog tijela za vođenje službene evidencije o tim podacima (npr. kaznena evidencija) sukladno posebnom propisu i zatražiti izdavanje potvrde o tome,

- uvidom u popratne dokumente ili dokaze koje već posjeduje, ili
- izravnim pristupom e- sredstvima komunikacije besplatnoj nacionalnoj bazi podataka.
- zahtijevati od gospodarskog subjekta da u primjerenom roku, ne kraćem od 5 dana, dostavi sve ili dio popratnih dokumenata ili dokaza

Prije donošenja ocjene ponude naručitelj bi morao razjasniti sve nejasnoće i nedostatke vezane uz podatke navedene u ESPD-u.

ESPD je standardizirani obrazac na području EU, pa je zbog prijevoda u nekim slučajevima nejasan gospodarskim subjektima.

Kako bi se pogreške svele na što manju mjeru - naručitelji bi u dokumentaciji o nabavi trebali što preciznije i jasnije uputiti gospodarske subjekte koje dijelove je potrebno ispuniti.

Naručitelj **je obavezan** prije donošenja odluke u postupku **velike vrijednosti**, a u postupcima javne nabave **male vrijednosti može**, od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu, zatražiti da u primjerenom roku, ne kraćem od 5 dana, dostavi **ažurirane popratne dokumente**, osim ako već posjeduje te dokumente.

Ponuda

članak 280. i 282. ZJN 2016

i

Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave

Ponuda je pisana izjava volje ponuditelja da će isporučiti robu, izvršiti radove ili pružiti usluge koje traži naručitelj sukladno s uvjetima i zahtjevima određenima u dokumentaciji o nabavi.

Ponuda se izrađuje na hrvatskom jeziku, osim ako drugačije nije određeno unutar dokumentacije. Cijena ponude piše se brojkama u apsolutnom iznosu i izražava se u kunama, osim ako naručitelj nije izričito odredio da je cijenu moguće iskazati i u drugoj valuti. Cijena se izražava za cjelokupan predmet nabave, a kad je u dokumentaciji dopušteno nuđenje po grupama predmeta nabave cijena se izražava za grupu predmeta nabave. U cijenu ponude bez PDV-a trebaju biti uračunati svi troškovi, uključujući posebne poreze, trošarine i carine, te popusti.

Ponuda se u pravilu dostavlja elektroničkim sredstvima komunikacije putem EOJN RH.

Ako se dijelovi ponude dostavljaju sredstvima komunikacije koja nisu elektronička, mora biti naznačeno u ponudi koji se dijelovi tako dostavljaju. Dijelovi ponude kao što su jamstvo za ozbiljnost ponude, mediji za pohranjivanje podataka i sl. koji ne mogu biti uvezani ponuditelj obilježava nazivom navode se u ponudi kao dio ponude.

U roku za dostavu ponude ponuditelj može izmijeniti svoju ponudu ili od nje odustati. Ako ponuditelju tom roku mijenja ponudu, smatra se da je ponuda dostavljena u trenutku dostave posljednje izmjene ponude. Nakon isteka roka za dostavu ponuda, ponuda ili konačna ponuda se ne smije mijenjati. Ponuda obavezuje ponuditelja do isteka roka valjanosti ponude, a na zahtjev javnog naručitelja ponuditelj može produžiti rok valjanosti svoje ponude. Smatra se da ponuda dostavljena elektroničkim sredstvima komunikacije putem EOJN RH obavezuje ponuditelja do isteka roka valjanosti ponude neovisno o tome je li potpisana ili nije te naručitelj ne smije odbiti takvu ponudu samo zbog tog razloga.

Javni naručitelj ima mogućnost zahtijevati ili omogućiti ponuditeljima da podnesu varijante ponude, ali to mora biti određeno u pozivu na nadmetanje. **Varijante ponude** moraju biti povezane s predmetom nabave. Unutar dokumentacije o nabavi trebaju biti određeni minimalni zahtjevi koje varijante ponude trebaju zadovoljavati te navedeni posebni zahtjevi za njihovo podnošenje ako ih ima, posebno ako se varijanta može podnijeti isključivo u slučaju kada je i podnesena ponuda koja nije varijanta.

Ponuda sadrži:

1. popunjeni ponudbeni list, uključujući uvez ponude ako se ponuda dostavlja elektroničkim sredstvima komunikacije
2. popunjeni troškovnik
3. popunjeni ESPD obrazac
4. jamstvo za ozbiljnost ponude, ako je traženo
5. ostalo što je traženo u dokumentaciji o nabavi.

Ponudbeni list sadrži:

1. podatke o naručitelju (naziv ili tvrtka, sjedište, OIB)
2. podaci o ponuditelju (naziv ili tvrtka, sjedište, OIB ili nacionalni identifikacijski broj, broj računa, navod o tome je li ponuditelj u sustavu poreza na dodanu vrijednost, poštanska adresa, adresa elektroničke pošte, kontakt osoba ponuditelja, broj telefona i faksa)
3. predmet nabave,
4. podatke o podugovarateljima i podatke o dijelu ugovora o javnoj nabavi, ako se dio ugovora o javnoj nabavi daje u podugovor,
5. cijenu ponude bez poreza na dodanu vrijednost,
6. iznos poreza na dodanu vrijednost,
7. cijenu ponude s porezom na dodanu vrijednost,
8. rok valjanosti ponude,
9. datum i potpis ponuditelja, ako se ponuda dostavlja sredstvima komunikacije koja nisu elektronička.

Ako ponuditelj dostavlja ponudu elektroničkim sredstvima komunikacije, a njezin dio sredstvima komunikacije koja nisu elektronička, taj dio se upisuje u upisnik o zaprimanju dijelova ponuda koji je dodatak upisniku o zaprimanju ponuda. Dijelovi ponude koji se dostavljaju sredstvima komunikacije koja nisu elektronička moraju biti dostavljeni prije isteka roka za dostavu ponuda te se u tom slučaju ponuda smatra dostavljenom u trenutku dostave ponude elektroničkim sredstvima komunikacije.

Na omotnici ponude naznačuje se datum i vrijeme zaprimanja, te redni broj prema redoslijedu zaprimanja. Svaka pravodobno dostavljena ponuda koja se dostavlja sredstvima komunikacije koja nisu elektronička upisuje se u upisnik o zaprimanju ponuda (koji izrađuje naručitelj) te dobiva redni broj prema redoslijedu zaprimanja.

Do trenutka otvaranja ponuda naručitelju nije dopušteno davanje informacija o zaprimljenim ponudama. Ponuda ili njezin dio koji su dostavljeni nakon isteka roka za dostavu ponuda ne upisuju se u upisnik o zaprimanju ponuda te se neotvoreni vraćaju pošiljatelju bez odgode, a naručitelj je obvezan to navesti u zapisniku o pregledu i ocjeni.

Naknada za izradu ponuda

U načelu ponude se izrađuju bez posebne naknade. Ipak, naručitelj može u dokumentaciji o nabavi predvidjeti naknadu troškova izrade uzoraka ili posebnih uradaka. Kalkulacija i sve za to potrebne predradnje, izrada troškovnika i izrada varijante ponude ne smatraju se posebnim uradcima. Naručitelj mora ponuditelju čija ponuda nije odabrana vratiti uzorak ili uradak za koji nije predviđena naknada, a koji ispitivanjem ili pregledom nisu izgubili svoju funkciju u roku od 15 dana.

Otvaranje ponuda

članak 282. ZJN 2016

i

Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave

U otvorenom i ograničenom postupku provodi se javno otvaranje ponuda. U natjecateljskom postupku uz pregovore, natjecateljskom dijalogu i partnerstvu za inovacije provodi se javno otvaranje konačnih ponuda. U pregovaračkom postupku bez prethodne objave poziva na nadmetanje te u postupcima dodjele ugovora za društvene i druge posebne usluge otvaranje ponuda nije javno.

Naručitelj započinje javno otvaranje ponuda na naznačenome mjestu i u naznačeno vrijeme, odmah nakon isteka roka za dostavu ponuda. Ponude otvaraju najmanje dva člana stručnog povjerenstva. Javnom otvaranju ponuda smiju prisustvovati ovlašteni predstavnici ponuditelja i druge osobe. Pravo aktivnog sudjelovanja na javnom otvaranju ponuda imaju samo članovi stručnog povjerenstva za javnu nabavu i ovlašteni predstavnici ponuditelja.

Postupak otvaranja ponuda koje su dostavljene elektroničkim sredstvima komunikacije.

Na početku javnog otvaranja ponuda navode se podaci o postupku javne nabave. Ponude se otvaraju prema redoslijedu zaprimanja. Za svaku ponudu utvrđuje se od koliko je dijelova izrađena te jesu li isti dostavljeni. Iz svake ponude obvezno se naglas čita:

1. naziv i sjedište ponuditelja, a u slučaju zajednice gospodarskih subjekata naziv i sjedište svakog člana zajednice
2. naziv predmeta nabave, odnosno grupe predmeta nabave na koju se ponuda odnosi
3. cijena ponude bez poreza na dodanu vrijednost i cijena ponude s porezom na dodanu vrijednost.

Na javnom otvaranju ponuda naručitelj mora omogućiti uvid u ponudbeni list ponuda koje su dostavljene elektroničkim sredstvima komunikacije. Ovlaštenim predstavnicima ponuditelja mora se omogućiti davanje primjedbi na postupak javnog otvaranja ponuda. EOJN RH generira zapisnik o otvaranju ponuda koji se odmah stavlja na uvid, provjeru sadržaja i potpis nazočnim ovlaštenim predstavnicima ponuditelja.

Postupak otvaranja ponuda ili njezinih dijelova koje su dostavljene sredstvima komunikacije koja nisu elektronička.

Ako je ponuda dostavljena elektroničkim sredstvima komunikacije, dijelovi ponude koji su dostavljeni sredstvima komunikacije koja nisu elektronička otvaraju se zajedno s ponudom koja je dostavljena elektroničkim sredstvima komunikacije.

Pregled i ocjena ponuda
članak 290. – 297. ZJN 2016
i

Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave

Postupak pregleda i ocjene ponuda obavlja stručno povjerenstvo za javnu nabavu na temelju uvjeta i zahtjeva iz dokumentacije o nabavi.

U postupku pregleda i ocjene ponuda mora sudjelovati najmanje jedan član stručnog povjerenstva koji posjeduje važeći certifikat u području javne nabave.

Ako je potrebno naručitelj može u postupak pregleda i ocjene ponuda uključiti i druge stručne osobe koje se u tom slučaju smatraju predstavnicima naručitelja.

Postupak pregleda i ocjene ponuda tajni su do donošenja odluke naručitelja.

Računska pogreška

Naručitelj je obavezan provjeriti računsku ispravnost ponude. Ako se prilikom pregleda i ocjene ponude utvrdi računsa pogreška, naručitelj je obavezan od ponuditelja zatražiti prihvata ispravka računsa pogreške, a ponuditelj je dužan odgovoriti u roku ne duljem od pet dana.

Izuzetno niska cijena

Naručitelj je obavezan zahtijevati od ponuditelja da, u primjerenom roku ne kraćem od pet dana, objasni cijenu ili trošak naveden u ponudi ako se čini da je ponuda izuzetno niska u odnosu na radove, robu ili usluge. Naručitelj može odbiti ponudu samo ako objašnjenje ili dostavljeni dokazi zadovoljavajuće ne objašnjavaju nisku predloženu razinu cijene ili troškova, uzimajući u obzir prethodno navedene elemente. U slučaju da tijekom ocjene dostavljenih podataka postoje određene nejasnoće, tada naručitelj može od ponuditelja zatražiti dodatno objašnjenje.

Naručitelj može od ponuditelja zahtijevati objašnjenje ponude ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. zaprimljene su najmanje tri valjane ponude,
2. cijena ili trošak ponude su više od 20% niži od cijene ili troška drugorangirane valjane ponude, i
3. cijena ili trošak ponude su više od 50% niži od prosječne cijene ili troška preostalih valjanih ponuda.

Naručitelj može od ponuditelja zahtijevati objašnjenje ponude, ako se čini da je ona izuzetno niska i iz drugih razloga osim onih prethodno navedenih. Zahtjev naručitelja te objašnjenje ponuditelja sastavni su dijelovi zapisnika o pregledu i ocjeni

Pojašnjenje i upotpunjavanje ponude
i

Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave

Ako su informacije ili dokumentacija koje je trebao dostaviti gospodarski subjekt nepotpuni ili pogrešni ili se takvima čine ili ako nedostaju određeni dokumenti, naručitelj može, poštujući načela jednakog tretmana i transparentnosti, zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da

dopune, razjasne, upotpune ili dostave nužne informacije ili dokumentaciju u primjerenom roku ne kraćem od pet dana. Ako naručitelj u postupku javne nabave ne primjenjuje prethodno navedenu mogućnost, obavezan je obrazložiti razloge u zapisniku o pregledu i ocjeni (članak 293. ZJN-a 2016).

Ponudbeni list, troškovnik i jamstvo za ozbiljnost ponude ne smatraju se određenim dokumentima koji nedostaju u smislu članka 293. ZJN-a 2016. te naručitelj ne smije zatražiti ponuditelja da iste dostavi tijekom pregleda i ocjene ponuda.

Naručitelj je obavezan provjeriti računsku ispravnost ponude. Računske pogreške u troškovniku ili ponudbenom listu ispravljaju se matematičkim operacijama. Ispravak računske pogreške obavlja se bilješkom na način da je vidljivo koji su dijelovi ponudbenog lista ili troškovnika ispravljani.

Dostava dokumenata i dokaza

članak 264. - 272. ZJN 2016

i

Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave

Člankom 263. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da je javni naručitelj obavezan prije donošenja odluke u postupku javne nabave velike vrijednosti, a u postupcima javne nabave male vrijednosti može, od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti da u primjerenom roku, ne kraćem od pet dana, dostavi ažurirane popratne dokumente u skladu s pododjeljkom 2. i 4. ovoga odjeljka, osim ako već posjeduje te dokumente.

(pododjeljak 2. odnosi se na načine dokazivanja, a pododjeljak 4. na norme osiguranja kvalitete i norme upravljanja okolišem)

Sve informacije vezane uz oblik zahtijevanih dokaza kao i maksimalna starost ažuriranih dokumenata koji će se tražiti od GS koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu trebale bi biti navedene u DoN uz poštivanje odredbi čl. 20. st. 9. Pravilnika

„Smatra se da su dokumenti iz članka **265. stavka 1. točke 1.** ZJN 2016 ažurirani ako nisu stariji više od šest mjeseci od dana početka postupka javne nabave.”

Stavak 10: “Smatra se da su dokumenti iz **članka 265. stavka 1. točke 2. i 3. i stavka 2.** ZJN 2016 ažurirani ako nisu stariji od dana početka postupka javne nabave.”

Stavak 11: “U postupku javne nabave dopušteno je dokazivati da dostavljeni dokumenti nisu ažurirani sukladno odredbi stavka 2. ovoga članka.”

↕ ažurirani popratni dokumenti je svaki dokument u kojem su sadržani podaci važeći, odgovaraju stvarnom činjeničnom stanju u trenutku dostave naručitelju te dokazuju ono što je GS naveo u ESPD-u

Dakle, samo izvadak iz kaznene evidencije = ne stariji od 6 mj. od dana početka postupka JN)!

ali:

- potvrda porezne uprave
 - izvadak iz sudskog registra
 - izjava o nekažnjavanju iz članka 265.2
- } čl. 265.1. t. 2. i 3.

↓
moraju biti „mlađi” od dana **početka** postupka javne nabave (**datum iza**)

↖
→ što znači da se dokumenti stariji od navedenog **ne smatraju** ažuriranim dokumentima i **ne mogu se prihvatiti!**

Odluke naručitelja

Odluka o odabiru

članak 302. ZJN 2016

Naručitelj na osnovi rezultata pregleda i ocjene ponuda te kriterija za odabir ponude donosi odluku o odabiru. Ako su dvije ili više valjanih ponuda jednako rangirane prema kriteriju za odabir ponude, naručitelj će odabrati ponudu koja je zaprimljena ranije. Odlukom o odabiru odabire se ekonomski najpovoljnija ponuda. Odluka o odabiru donosi se u roku od 30 dana od isteka roka za dostavu ponuda, osim ako je naručitelj u dokumentaciji o nabavi odredio duži rok.

Odluka o poništenju

članak 303. ZJN 2016

Naručitelj donosi odluku o poništenju ako su ispunjeni razlozi za poništenje postupka javne nabave. Naručitelj je obavezan poništiti postupak ako:

1. postanu poznate okolnosti zbog kojih ne bi došlo do pokretanja postupka javne nabave, da su bile poznate prije
2. postanu poznate okolnosti zbog kojih bi došlo do sadržajno bitno drugačije obavijesti o nadmetanju ili dokumentacije o nabavi, da su bile poznate prije
3. nije dostavljen nijedan zahtjev za sudjelovanje
4. nema niti jednog sposobnog natjecatelja
5. je cijena svih ponuda u postupku javne nabave male vrijednosti jednaka ili veća od pragova za nabavu velike vrijednosti, osim ako su u postupku javne nabave primijenjena pravila koja vrijede za nabavu velike vrijednosti,
6. nije dobio unaprijed određen broj sposobnih gospodarskih subjekata ili valjanih ponuda za sklapanje okvirnog sporazuma, osim u slučaju članka 152. stavka 1. ZJN-a 2016,
7. nije pristigla nijedna ponuda,
8. nakon isključenja ponuditelja ili odbijanja ponuda ne preostane nijedna valjana ponuda,
9. je cijena najpovoljnije ponude veća od procijenjene vrijednosti nabave, osim ako javni naručitelj ima ili će imati osigurana sredstva.

Odluka o poništenju donosi se u roku od 30 dana od nastanka razloga za poništenje postupka, osim ako nije određen duži rok unutar dokumentacije o nabavi. Ona postaje izvršna dostavom odluke ponuditelju ili natjecatelju.

Rok mirovanja

članak 306. ZJN 2016

Za vrijeme trajanja roka mirovanja naručitelj ne smije potpisati ugovor o javnoj nabavi.

Rok mirovanja iznosi 15/10 dana od dana dostave odluke o odabiru svakom ponuditelju. Rok mirovanja računa se od prvog sljedećeg dana nakon dana dostave odluke o odabiru.

Rok mirovanja ne primjenjuje se:

1. ako je u otvorenom postupku, u pregovaračkom postupku javne nabave bez prethodne objave i u postupku sklapanja ugovora o javnim uslugama iz Dodatka II. B sudjelovao samo jedan ponuditelj čija je ponuda ujedno i odabrana, i
2. ako je u drugom stupnju ograničenog postupka, pregovaračkog postupka s prethodnom objavom ili natjecateljskog dijaloga sudjelovao samo jedan ponuditelj čija je ponuda ujedno i odabrana.

Kada naručitelj objavi prethodnu obavijest o namjeri sklapanja ugovora, obavezan je primijeniti rok mirovanja od 15/10 dana.

Naručitelj je obavezan odluku o odabiru dostaviti svim ponuditeljima.

Završetak postupka javne nabave

Postupak javne nabave završava danom izvršnosti odluke o odabiru ili odluke o poništenju.

Protekom roka mirovanja, ako nije izjavljena žalba, odnosno dostavom odluke DKOM-a kojom se žalba odbacuje ili odbija, **odluka o odabiru postaje izvršna te nastaje ugovor odnosno okvirni sporazum**. Ako je nastanak ugovora odnosno okvirnog sporazuma uvjetovan suglasnošću mjerodavnog tijela, on nastaje u trenutku njena pribavljanja. Ako pak istekne rok valjanosti ponude, ugovor odnosno okvirni sporazum nastaje pisanom izjavom ponuditelja o produženju roka valjanosti ponude i dostavom produljenog jamstva ako je dostava jamstva bila uvjet u nadmetanju. U svrhu davanja te izjave i jamstva ponuditelju se daje primjereni rok.

Ako odabrani ponuditelj u ostavljenom roku:

1. ne dostavi izjavu o produženju roka valjanosti ponude i jamstvo za ozbiljnost ponude
2. odustane od svoje ponude,
3. odbije potpisati ugovor o javnoj nabavi odnosno okvirni sporazum, ili
4. ne dostavi jamstvo za uredno ispunjenje ugovora kako je zatraženo u dokumentaciji za nadmetanje naručitelj će, ponovo izvršiti rangiranje ponuda prema kriteriju za odabir ne uzimajući u obzir ponudu odabranog ponuditelja te donijeti odluku o odabiru nove najpovoljnije valjane ponude ili ako postoje razlozi poništiti postupak javne nabave.

Ugovor o javnoj nabavi odnosno okvirni sporazum mora biti u skladu s odabranom ponudom i uvjetima određenima u dokumentaciji za nadmetanje.

Pravna zaštita u postupku javne nabave, e-žalba

Pravna zaštita javne nabave uređena je 4. Dijelom ZJN 2016 i Zakonom o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave. Također, podredno se primjenjuje Zakon o općem upravnom postupku.

Izjavljivanje žalbe

Žalba se izjavljuje DKOM-u, u pisanom obliku a dostavlja se neposredno, putem ovlaštenog davatelja poštanskih usluga ili elektroničkim sredstvima komunikacije putem međusobno povezanih informacijskih sustava Državne komisije i EOJN RH.

Pravo na žalbu ima svaki gospodarski subjekt koji ima ili je imao pravni interes za dobivanje određenog ugovora o javnoj nabavi, okvirnog sporazuma, dinamičkog sustava nabave ili projektnog natječaja I koji je pretrpio ili bi mogao pretrpjeti štetu od navedenog kršenja subjektivnih prava. Žalitelj je obvezan dokazati postojanje postupovnih predstavlki za izjavljivanje žalbe, kao i povrede postupka ili materijalnog prava koje su istaknute u žalbi.

Žalbu može izjaviti i Uprava za sustav javne nabave i/ili **nadležno državno odvjetništvo**.

DKOM postupka u granicama žalbenih navoda, a po službenoj dužnosti pazi na bitne povrede koje su počinjene u fazi postupka u kojoj je izjavljena žalba sukladno članku 404. ZJN 2016.

Rok za izjavljivanje žalbe

U otvorenom postupku javne nabave velike vrijednosti žalba se izjavljuje u roku 10 dana, i to od dana:

1. objave poziva na nadmetanje u odnosu na sadržaj poziva na nadmetanje i dokumentacije za nadmetanje
2. objave obavijesti o ispravku, u odnosu na sadržaj ispravka
3. Objave izmjene dokumentacije o nabavi, u odnosu na sadržaj izmjene dokumentacije
4. otvaranja ponuda u odnosu na propuštanje naručitelja da odgovori na pravodobno dostavljen zahtjev za objašnjenjem ili izmjenom vezanom za dokumentaciju za nadmetanje te na postupak otvaranja ponuda,
5. primitka odluke o odabiru ili poništenju u odnosu na postupak pregleda, ocjene i odabira ponuda odnosno razloge poništenja.

Ako je žalitelj propustio izjaviti žalbu u odgovarajućoj fazi postupka gubi pravo tražiti ispitivanje zakonitosti u kasnijoj fazi za prethodnu fazu.

Rokovi za žalbu u ostalim postupcima javne nabave propisani su čl. 407. do 414. ZJN-a 2016.

Sadržaj žalbe

Žalba obvezno sadrži sljedeće podatke i dokaze:

1. podatke o žalitelju (naziv ili osobno ime, OIB ili odgovarajući identifikacijski broj, ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu, adresa sjedišta ili prebivališta, adresa elektroničke pošte),
2. podatke o zastupniku ili punomoćniku, s priloženom valjanom punomoći,
3. podatke o opunomoćeniku za primanje pismena s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, ako žalitelj ima sjedište ili prebivalište u inozemstvu
4. naziv i sjedište naručitelja,
5. predmet žalbe,
6. broj objave, ako je poznat
7. žalbeni navod (opis nepravilnosti i obrazloženje),
8. dokaze,

9. žalbeni zahtjev,
10. dokaz o izvršenoj uplati naknade za pokretanje žalbenog postupka u propisanom iznosu
11. potpis podnositelja žalbe

Kad žalitelj podnosi žalbu dužan je uz žalbu priložiti:

- dokaz na temelju kojeg se može utvrditi da je transakcija izvršena, pri čemu se dokazom smatraju I neovjerene preslike ili ispisi provedenih naloga za plaćanje, uključujući i onih izdanih u elektroničkom obliku, osim u slučaju iz članka 430. stavka 7. ZJN 2016.

Zahtjev za nastavak postupka

U slučaju izjavljene žalbe koja sprječava nastavak postupka javne nabave, nastanak ugovora o javnoj nabavi odnosno nastanak okvirnog sporazuma, naručitelj može postaviti zahtjev za odobrenjem nastavka postupka javne nabave, sklapanja ugovora o javnoj nabavi odnosno okvirnog sporazuma za predmet ili dio predmeta nabave iz razloga: mogućeg nastanka štete koja je nerazmjerno veća od vrijednosti predmeta nabave, zaštite javnog interesa, žurnosti nabave te radi mogućeg ugrožavanja života i zdravlja ljudi ili zbog drugih ozbiljnih opasnosti ili mogućih šteta. Okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev naručitelj mora dokazati ili učiniti vjerojatnim.

Zahtjev se može podnijeti do donošenja rješenja DKOM-a. Odluku o ovom zahtjevu DKOM donosi u roku od 5 dana.

Odluke po žalbi (DKOM)

Državna komisija o glavnoj stvari odlučuje rješenjem, a u ostalim slučajevima zaključkom. Rješenje mora sadržavati obrazloženje odluke Državne komisije. **Odluka DKOM-a je izvršna, a protiv nje može se pokrenuti upravni spor.**

U žalbenom postupku DKOM može:

- 1.obustaviti žalbeni postupak,
- 2.odbaciti žalbu zbog nenadležnosti, nedopuštenosti, neurednosti, nepravodobnosti, nedostatka pravnog interesa i zbog toga što je izjavljena od neovlaštene osobe,
- 3.odbiti žalbu,
- 4.usvojiti žalbu te u tom slučaju poništiti odluku, postupak ili radnju u dijelu u kojem su zahvaćeni nezakonitošću, uključujući diskriminirajuće tehničke, financijske i druge odredbe iz poziva na nadmetanje, dokumentacije o nabavi ili ostale dokumentacije u vezi s postupkom javne nabave,
- 5.poništiti ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum ili njegov dio,
- 6.odlučiti o zahtjevu za naknadu troškova žalbenog postupka,
- 7.odlučiti o prijedlogu za određivanje privremene mjere,
- 8.odlučiti o zahtjevu za odobrenjem nastavka postupka javne nabave odnosno sklapanja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma,
- 9.odrediti novčanu kaznu,
10. oglasiti odluku ništavnom,
11. naložiti stranki određeno postupanje

Troškovi postupka, naknada i pristojba

U postupku pred DKOM-om svaka strana prethodno snosi troškove uzrokovane svojim radnjama. Zahtjev za naknadu troškova mora biti određen, specificiran i dostavljen prije donošenja odluke. DKOM odlučuje o troškovima žalbenog postupka, određuje tko ih snosi, njihov iznos te kome se i u kojem roku moraju platiti.

Stranka na čiju je štetu žalbeni postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su za nju nastali sudjelovanjem u žalbenom postupku. Ako dođe do odustanka od žalbe ili žalba bude odbijena ili odbačena, žalitelj nema pravo na naknadu troškova.

U slučaju da žalba bude djelomično usvojena, DKOM može odlučiti:

- da svaka strana podmiri svoje troškove,
- da se troškovi žalbenog postupka podijele na jednake dijelove ili
- da se podijele razmjerno usvajanju žalbe.

U postupku pred DKOM-om žalitelj, osim upravne pristojbe, plaća i naknadu za vođenje postupka koja je određena prema visini procijenjene vrijednosti nabave.

DKOM provjerava izvršenje uplate naknade za pokretanje žalbenog postupka na račun državnog proračuna, a ako nije uplaćena naknada žalba će se odbaciti kao neuredna bez pozivanja žalitelja na dopunu ili ispravak.

Žalitelj plaća naknadu za vođenje postupka u iznosu:

1. 5.000,00 kn za procijenjenu vrijednost nabave do 750.000,00 kn,
2. 10.000,00 kn za procijenjenu vrijednost nabave od 750.000,01 do 1.500.000,00 kn,
3. 25.000,00 kn za procijenjenu vrijednost nabave od 1.500.000,01 do 7.500.000,00 kn,
4. 45.000,00 kn za procijenjenu vrijednost nabave od 7.500.000,01 do 25.000.000,00 kn,
5. 70.000,00 kn za procijenjenu vrijednost nabave od 25.000.000,01 do 60.000.000,00 kn,
6. 100.000,00 kn za procijenjenu vrijednost nabave višu od 60.000.000,00 kn.

Žalba na dokumentaciju o nabavi

Iznimka je za žalbu na dokumentaciju o nabavi, kada je žalitelj obavezan platiti naknadu za pokretanje žalbenog postupka u iznosu od 5.000,00 kn bez obzira na procijenjenu vrijednost nabave. Ako procijenjena vrijednost nabave nije poznata u trenutku izjavljivanja žalbe DKOM- u ili nije objavljena, naknada se plaća u iznosu od 5.000,00 kn.

Sudska zaštita i supsidijarna primjena propisa

Protiv odluke DKOM-a ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim Upravnim sudom. Pred Upravnim sudom ocjenjuje se zakonitost odluke DKOM-a u žalbenom postupku.

Tužba Upravnom sudu ne zaustavlja sklapanje ugovora o javnoj nabavi. Postupak po upravnoj tužbi u predmetu javne nabave žurne je naravi. Odluka u upravnom sporu Državna komisija će objaviti na svojim internetskim stranicama.

Poništenje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma

Državna komisija dužna je u žalbenom postupku poništiti ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum u cijelosti ili djelomično ako je naručitelj sklopio:

1. ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum bez prethodno provedenog postupka javne nabave ako je to u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.
2. ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum, za vrijeme roka mirovanja kada se on morao primijeniti
3. ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum suprotno članku 422. ZJN 2016
4. ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum suprotno članku 424. ZJN 2016
5. ugovor na temelju okvirnog sporazuma u suprotnosti s člankom 153. stavkom 4. ZJN 2016.
6. ugovor u okviru dinamičkog sustava nabave u suprotnosti s člancima 161. i 162. ZJN 2016.

Na odgovornost ugovornih strana za ispunjenje obveza iz ugovora o javnoj nabavi se uz odredbe ZJN-a na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima.

E-javna nabava

Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske (dalje u tekstu: EOJN RH) je platforma putem koje se provode postupci javne nabave. EOJN RH je usluga koja elektroničkim sredstvima komunikacije:

1. omogućava naručiteljima sastavljanje, uređivanje, slanje na objavu ili povlačenje s objave obavijesti javne nabave na standardnim obrascima te stavljanje na raspolaganje pripadajuće dokumentacije o nabavi, bez naknade
2. dostavlja standardne obrasce Uredu za publikacije EU radi objave u Službenom listu EU
3. objavljuje obavijesti javne nabave na standardnim obrascima, uz naknadu, zajedno s pripadajućom dokumentacijom o nabavi na internetskim stranicama
4. omogućava svim zainteresiranim subjektima neograničen i neporedan pristup, pretraživanje, pregledavanje i preuzimanje objavljenih obavijesti javne nabave i pripadajuće dokumentacije o nabavi, bez naknade
5. omogućava gospodarskim subjektima sastavljanje i slanje zahtjeva za sudjelovanje ponuda te planova i projekata, bez naknade
6. vodi evidenciju gospodarskih subjekata
7. upravlja cjelokupnom bazom podataka objavljenih obavijesti javne nabave te javno objavljuje te podatke u strojno čitljivom formatu u tekućem mjesecu za prethodni
8. omogućava pristup bazi podataka središnjem tijelu državne uprave nadležnom za politiku javne nabave i nadležnom Državnom odvjetništvu RH za potrebe obavljanja poslova iz njihove nadležnosti

Elektronički prijenosi i objava obavijesti javne nabave, dokumentacije o nabavi te elektronički prijenos i dostava ponuda, zahtjeva za kvalifikaciju te planova i projekata također se provodi putem EOJN RH.

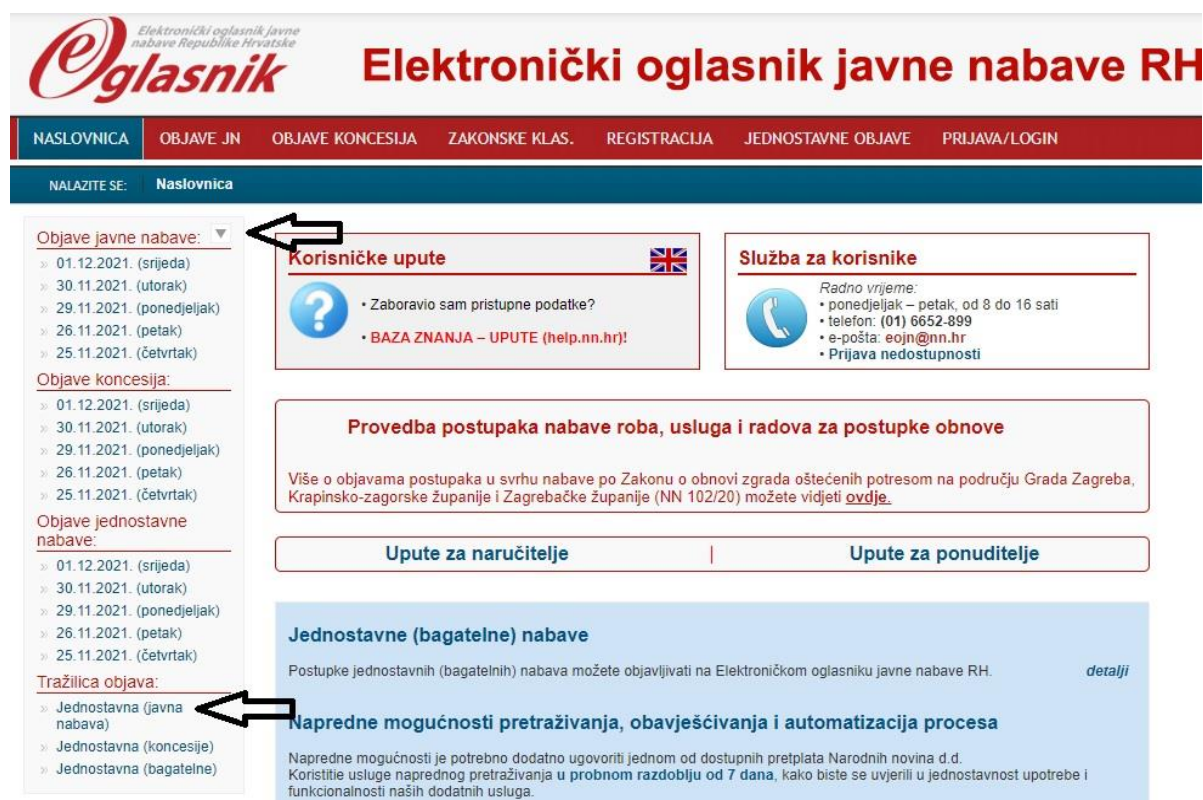
Kako do informacija o javnim nadmetanjima u RH

EOJN RH jedina je platforma javne nabave u Republici Hrvatskoj na kojoj se nalaze i sve informacije o javnim nadmetanjima u Republici Hrvatskoj. Internetska adresa Elektroničkoga oglasnika javne nabave: <https://eojn.nn.hr>

Elektronički prijenos i objava obavijesti javne nabave, dokumentacije o nabavi te elektronički prijenos i dostava ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju te planova i projekata provodi se putem EOJN RH. Javnu ovlast za pružanje navedenih usluga imaju Narodne novine d.d.

EOJN RH omogućava objavljivanje obavijesti javne nabave na standardnim obrascima, zajedno s pripadajućom dokumentacijom o nabavi na internetskim stranicama (uz naknadu), a svim zainteresiranim gospodarskim subjektima neograničen i neposredan pristup, pretraživanje, pregledavanje i preuzimanje objavljenih obavijesti javne nabave i pripadajuće dokumentacije o nabavi (bez naknade).

Pregled svih objavljenih objava, po datumima njihove objave, nalazi se na naslovnoj stranici EOJN RH.

Objave javne nabave mogu se pretraživati u tražilici objava, bez naknade.

DIO III

1. NAJČEŠĆE POGREŠKE NARUČITELJA

Propusti naručitelja unutar dokumentacije o nabavi su:

- nejasni, neprecizni, nerazumljivi ili kontradiktorni podaci u dokumentaciji o nabavi
- propisivanje nepotrebnih (neadekvatnih) uvjeta
- propisivanje većine uvjeta koje predviđa ZJN 2016, bez obzira na predmet nabave (složenost, vrijednost i sl.)
- propisivanje uvjeta bez stvarnog saznanja čime će isti rezultirati

Pojašnjenje i nadopuna ponuda

- jamstvo za ozbiljnost ponude, ponudbeni list i troškovnik ne smatraju se određenim dokumentima koji nedostaju te naručitelj ne smije zatražiti ponuditelja do dostavi iste tijekom pregleda i ocjene ponuda zato što je pregovaranje u vezi s kriterijima za odabir ponude zabranjeno

Pogreška naručitelja kod smjernica za popunjavanje ESPD obrasca:

- traže se podatci od gospodarskog subjekta kojima naručitelj ne zna značenje
- ne daju se detaljne upute gospodarskim subjektima što moraju dostaviti u slučaju oslanjanja na resurse drugih subjekata
- nejasno definirani zahtjevi o visini prometa
- zahtjev za potpisanim ESPD obrascem

Primjena kriterija Ekonomski najpovoljnije ponude:

- ekonomska neopravdanost dodatnih kriterija
- rijetko se koriste kriterij kvalitete koji ima dodatne tehničke karakteristike nuđenog proizvoda, kao dodatni kriterij odabira i često se nepravilno koristi
- nepripremljenost naručitelja na upite vezane uz opravdanost pojedinog kriterija
- tijekom pregleda i ocjene ponuda naručitelj odbija ponude u kojima ponuditelj ne dokaže ispunjavanje dodatnih kriterija umjesto da im u tom dijelu ne dodjeli bodove
- u zapisniku o Pregledu i ocjeni ponuda ne daje se detaljna analiza dodjele bodova po pojedinom kriteriju kao ni obrazloženje o ne/prihvatanju pojedinog dokaza
- prije početka postupka naručitelj ne provodi simulaciju načina odabira i zadanih formula na primjerima
- određivanje uvjeta sposobnosti gospodarskog subjekta kao kriterija odabira ponude

Pogreške kod određivanja predmeta nabave

- predmet nabave određuje se prema CPV-u, dobavljaču, proizvođaču, prema vremenu isporuke ili se tijekom godine ne zbrajaju procijenjene vrijednosti predmeta nabave

Ispunjavanje obrasca Obavijesti o nadmetanju

- česta pogreška je da naručitelji ne popune ispravno obrazac Obavijesti o nadmetanju, tj. u popunjavanju samo navode određene točke dokumentacije o nabavi, umjesto navođenja cjelokupne odredbe iz DoN; pojedine točke Obavijesti uopće se ne popunjavaju, a iste je bilo moguće popuniti od strane naručitelja

Otvaranje ponuda

- naručitelji kod promjene roka za dostavu ponuda ne objavljuju ispravak obavijesti o nadmetanju, odnosno Obavijest o izmjenama ili dodatnim informacijama, već samo izmijene dokumentaciju o nabavi; obavezno je objaviti izmjenu roka za dostavu ponude na obrascu

Diskriminirajuće tehničke specifikacije predmeta nabave

- jedna od najčešćih pogrešaka prilikom definiranja tehničkih specifikacija sukladno čl. 209., dakle upućivanjem na sukladnost s normama, je da svako upućivanje nije popraćeno izrazom „ili jednakovrijedno“, kako je propisano Zakonom
- pogrešno je upućivati na proizvod, marku, tip ili izvor, a da to nije opravdano predmetom nabave

Troškovnik

- preporuka je uniformirati i urediti troškovnik na način koji dozvoljava ponuditeljima samo upis jedinične cijene, kako bi se izbjegla potreba za pojašnjavanjem i osiguralo da ponude budu usporedive. Naručitelj treba sam izraditi i upisati formule za izračun ukupne cijene stavke kao umnožak količine i jedinične cijene zaokružen na dvije decimale te isto tako i sve formule i zbrojeve pojedinačnih cijena po dijelovima troškovnika kao i pojedinoj/ukupnoj rekapitulaciji, ukoliko se troškovnik ne objavljuje na standardiziranom troškovniku EOJN RH
- prije objave potrebno je provjeriti jesu li formule ispravne te obuhvaćaju li sve stavke troškovnika
- u Uputama ponuditeljima i/ili troškovniku može se navesti odredba da se jedinične cijene u ponudi moraju iskazati na dva decimalna mjesta čime se umanjuje mogućnost pogreške

Uvjeti sposobnosti

- pod uvjetima tehničke i stručne sposobnosti trebaju biti propisane samo minimalne razine sposobnosti koje će osigurati da će gospodarski subjekti biti sposobni izvršiti ugovor o javnoj nabavi. Jedna od najčešćih pogrešaka je kumuliranje različitih uvjeta sposobnosti koji se zajedno ne mogu smatrati minimalnim razinama sposobnosti.

Definiranje što se smatra sličnim predmetu nabave

- prilikom propisivanja tehničke i stručne sposobnosti jedna od najčešćih grešaka je usko i specifično definiranje što se smatra sličnim predmetu nabave, što ima ograničavajući učinak na tržišno natjecanje, te priječi pristup svim zainteresiranim gospodarskim subjektima

2. PRIMJERI NAJČEŠĆIH PITANJA IZ PRAKSE

Kako pravilno procijeniti vrijednost nabave prije početka postupka te pravilno odrediti tehničke specifikacije i uvjete unutar dokumentacije koji odgovaraju predmetu nabave i istodobno propisati rokove na način da budu primjereni predmetu nabave?

Svaki predmet nabave je specifičan. Odgovore na gore postavljanja pitanja možemo dobiti kroz učinkovito istraživanje i analizu tržišta prije početka postupka javne nabave. Neprovođenje kvalitetnog istraživanja i analize tržišta prije početka postupka javne nabave rezultira: pogrešnim (neadekvatnim) tehničkim specifikacijama, nerealno definiranim uvjetima za potencijalne ponuditelje (kriterij odabira gospodarskog subjekta, rok za dostavu ponude ili zajednice ponuditelja, kriterij odabira ponude), pogrešno procijenjenom vrijednosti nabave, pogrešnim odabirom postupka, te u konačnici produljenjem trajanja postupka. Drugi institut je prethodno savjetovanje s zainteresiranom javnošću.

Javno savjetovanje

Mora li se javno savjetovanje ponoviti, ako nakon prethodno provedenog javnog savjetovanja dođe do izmjena unutar dokumentacije o nabavi?

U situaciji kada su neke od primjedbi gospodarskih subjekata prihvaćene, a neki dijelovi objavljene dokumentacije izmijenjeni savjetovanje se mora ponoviti ako su izmjene značajne u dijelu opisa predmeta nabave, tehničkih specifikacija, kriterija za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta, kriterija za odabir ponude i posebnih uvjeta za izvršenje ugovora.

Ima li pravo gospodarski subjekt izjaviti žalbu na dokumentaciju o nabavi koji tijekom savjetovanja nije dao niti jednu primjedbku?

Gospodarski subjekt koji tijekom savjetovanja nije dao niti jednu primjebku ima pravo uložiti žalbu na dokumentaciju o nabavi.

Koji je krajnji rok za objavu izvješća o provedenom savjetovanju?

Izvješće o provedenom savjetovanju objavljuje se najkasnije na dan objave poziva na nadmetanje.

Promjena roka za dostavu ponuda

Kada se rokovi u postupcima javne nabave računaju do dana slanja, a kada od dana objave obavijesti?

Rokovi za dostavu ponuda i zahtjev za sudjelovanje računaju se od dana slanja poziva na nadmetanje neovisno o danu objave obavijesti, dok se rokovi za izjavljivanje žalbe na dokumentaciju o nabavi računaju od dana objave obavijesti.

Zašto je važno, osim u dokumentaciji o nabavi, promjenu roka za dostavu ponude, navesti i u objavi?

Ako se tijekom postupka mijenja rok za dostavu ponuda naručitelj je obavezan promjenu objaviti osim u dokumentaciji o nabavi, i u pozivu na nadmetanje. Iz tog razloga objavljuje se

Obavijest o izmjenama ili dodatnim informacijama, kako bi sustav EOJN RH prepoznao promjenu roka za dostavu ponuda, a naročito u svjetlu dostave e-ponuda. Ako to ne učini, sustav pamti prethodno utvrđeni datum otvaranja. Takav propust naručitelja je neotklonjiv.

Dokumentacija o nabavi

Koje su mogućnosti gospodarskog subjekta kada smatra da su unutar dokumentacije o nabavi propisani nejasni, neprecizni, nerazumljivi ili kontradiktorni podaci ili su propisani nepotrebni (neadekvatni) uvjeti s obzirom na predmet nabave?

Gospodarski subjekt može zahtijevati od naručitelja dodatne informacije, objašnjenja ili izmjene u vezi s dokumentacijom o nabavi tijekom roka za dostavu zahtjeva za sudjelovanje i ponuda. Također, gospodarski subjekt može izjaviti žalbu Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave. Ako je gospodarski subjekt od naručitelja zahtijevao dodatne informacije, objašnjenja ili izmjene u vezi s dokumentacijom o nabavi, a na koji zahtjev nije dobio odgovor ili nije dobio valjan odgovor, on tada može u odnosu na tu činjenicu, izjaviti žalbu nakon otvaranja ponuda.

Na kome je teret dokaza ako se u žalbenom postupku dokazuje da dokumentacijom o nabavi nije ograničeno tržišno natjecanje i da nije sastavljena na način da pogoduje određenom proizvođaču?

Pravila dokazivanja činjenica u žalbenom postupku propisana su člankom 403. ZJN 2016. Naručitelj mora moći dokazati da Dokumentacijom o nabavi ne pogoduje određenom proizvođaču, na njemu je teret dokaza da nije ograničio tržišno natjecanje.

Uvjeti sposobnosti

Može li se kao uvjet sposobnosti za obavljanje profesionalne djelatnosti odrediti da je gospodarski subjekt registriran za pojedinu djelatnost?

Naručitelj može kao kriterij za odabir gospodarskog subjekta zahtijevati da dokaže upis u odgovarajući registar u državi njegova poslovnog nastana, ali ne može kao uvjet minimalne razine sposobnosti za obavljanje profesionalne djelatnosti odrediti da je gospodarski subjekt registriran za pojedinu djelatnost. To je nezakonit uvjet i bitna povreda ZJN 2016.

Može li se u postupcima javne nabave robe (računalna oprema), kao dokaz ispunjavanja minimalne razine tehničke i stručne sposobnosti, od gospodarskih subjekata zahtijevati ovlaštenje za prodaju i održavanje opreme od proizvođača ponuđene opreme ili zastupnika za Republiku Hrvatsku?

Proizvođač nekog proizvoda samostalno određuje način plasmana tog proizvoda na tržište, odnosno odlučuje se na prodaju sa ili bez distributivne mreže. Pri tome, opseg i oblik distributivne mreže ovisi o aspiracijama i mogućnostima samog proizvođača.

Temeljem članka 4. i članka 256. stavka 3. ZJN 2016, mišljenja smo da bi propisivanje obveze dostave ovlaštenja za prodaju i održavanje opreme od proizvođača ponuđene opreme ili zastupnika za Republiku Hrvatsku u postupku javne nabave, kao uvjeta sposobnosti gospodarskog subjekta, bilo protivno načelima javne nabave, odnosno da bi to rezultiralo

ograničavanjem tržišnog natjecanja. Također smo mišljenja da takav uvjet ne predstavlja minimalnu razinu sposobnosti gospodarskog subjekta koja se može zahtijevati u postupcima javne nabave, a niti uvjet propisan posebnim propisom.

Je li dopušteno propisati kao uvjet za obavljanje profesionalne sposobnosti posjedovanje određenih ovlaštenja ili članstava u određenim organizacijama?

Kada je propisano unutar dokumentacije da kod uvjeta sposobnosti za obavljanje profesionalne sposobnosti se zahtijeva od gospodarskog subjekta posjedovanje određenih ovlaštenja ili članstava u određenim organizacijama, a predmet nabave nisu usluge to nije dopušteno. Dapače takav uvjet predstavlja bitnu povreda ZJN zbog koje se poništavaju postupci.

Potvrda o uredno izvršenim radovima (referenca)

Pitanje ishoda i izdavanja referenci nije propisano u ZJN 2016, odnosno isti ne određuje naručiteljima određenih radova (investitorima) uvjete i načine izdavanja potvrda o izvršenim radovima. Također, nemamo saznanja da je isto detaljno propisano nekim drugim propisom.

Kada u postupku javne nabave naručitelj od gospodarskih subjekata zahtijeva određenu razinu iskustva to znači da mu je bitno da budući ugovor izvršava gospodarski subjekt koji je iste ili slične radove već uredno izveo. Stoga, ako je gospodarski subjekt izvodio radove kao član neke zajednice ili grupacije, očekuje se da dostavi dokaz (potvrdu) za one radove koje je u okviru zajednice izveo samostalno. Isto tako, ako je gospodarski subjekt za izvršavanje dijela radova angažirao podugovaratelja isto bi trebalo biti jasno naznačeno i specificirano u potvrdi koju izdaje naručitelj radova.

Uvjet profesionalne sposobnosti ovlaštenje proizvođača ili ovlaštenog zastupnika za usluge servisa i održavanja pojedinke marke vozila

Člankom 257. stavkom 2. ZJN 2016 propisano je ako gospodarski subjekt mora posjedovati određeno ovlaštenje ili biti član određene organizacije kako bi mogao pružati usluge u državi njegova poslovnog nastana, javni naručitelj u postupcima javne nabave usluga može od njega zahtijevati da dokaže posjedovanje takvog ovlaštenja ili članstva.

U opisanoj situaciji, mišljenja smo da ovlaštenje proizvođača ili ovlaštenog zastupnika nije ovlaštenje u smislu članka 257. stavka 2. ZJN 2016.

Naime, ovlaštenje ili članstvo gospodarskog subjekta u određenoj organizaciji u pravilu je propisano posebnim propisima, a što u opisanoj situaciji nije slučaj. Posjedovanje ovlaštenja proizvođača ili ovlaštenog zastupnika u konkretnom slučaju je poseban uvjet vezan uz izvršenje ugovora koji javni naručitelj može tražiti temeljem članka 218. stavka 1. ZJN 2016.

Kako postupiti ako nakon roka za dostavu ponude ponuditelj dostavi reference drugog gospodarskog subjekta koji inicijalno nije bio dio prvotne ponude?

Kada ponuditelj u ponudi ispunjava uvjete sposobnosti samostalno, a nakon roka za dostavu ponuda dostavi dokumente (reference) za potrebe dokazivanja uvjeta sposobnosti iz kojih je vidljivo da se oslanja na drugog gospodarskog subjekta, tada se radi o nezakonitoj izmjeni ponude nakon isteka roka za podnošenje ponuda, pošto ponuditelju koji se prilikom predaje ponude nije oslonio na sposobnost drugog gospodarskog subjekta nije dopušteno naknadno uvođenje novog gospodarskog subjekta na čiju se sposobnost ponuditelj oslanja sukladno članku 273. ZJN 2016. U slučaju da se ponuditelj u ponudi oslonio na sposobnost

gospodarskog subjekta, nakon roka za dostavu ponuda ponuditelj može dostaviti reference drugog, zamjenskog, gospodarskog subjekta pod uvjetom da se ne mijenja obujam ugovora koji se daje u podugovor. To je dozvoljeno pošto u takvoj situaciji nije riječ o nezakonitoj izmjeni ponude već se radi o zamijeni subjekta na kojeg se gospodarski subjekt oslonio.

Raspolaganje sudskim vještakom

Može li se kao dokaz raspolaganja sudskim vještakom priložiti samo izjavu sudskog vještaka (procjenitelja), kojom se daje na raspolaganje u svrhu ispunjavanja tehničke i stručne sposobnosti zahtijevane DON-om, koju on daje kao fizička osoba, neovisno o tome što je zaposlen kod drugog gospodarskog subjekta, budući da je kao fizička osoba i ovlašten od strane Županijskog suda?

Mišljenja smo da fizička osoba koja se izjavom stavlja na raspolaganje pojedinom gospodarskom subjektu, iako nije zaposlenik tog gospodarskog subjekta, može predstavljati njegov resurs kojeg gospodarski subjekt kao ponuditelj ili natjecatelj u postupku javne nabave može navesti kao vlastiti resurs s kojim raspolaže za izvršenje određenog ugovora o javnoj nabavi. Navedena izjava mogla bi se smatrati valjanim dokazom u svrhu ispunjavanja tehničke i stručne sposobnosti ponuditelja u postupku javne nabave.

Stručnjaci članovi Komore

Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju (NN br. 78/15, 114/18, 110/19) u članku 2. stavku 3. propisuje da inženjeri gradilišta i voditelji radova slobodno odlučuju o svojem pristupanju članstvu Komore i istupu iz članstva Komore, dok je stavkom 4. istoga članka Zakona propisano da inženjeri gradilišta i voditelji radova koji nisu članovi Komore ne smiju biti stavljeni u nepovoljniji položaj u odnosu na inženjere gradilišta i voditelje radova koji su članovi Komore.

Slijedom navedenog, propisivanje uvjeta obveznog članstvo u Komori za tražene stručnjake cijeni se restriktivnim i protivnim odredbama posebnog propisa koji regulira to područje.

Korištenje radnika privremeno ustupljenih od strane povezanog društva

U skladu s člankom 10. stavkom 3. Zakona o radu, kada poslodavac nema potrebe za određenim radnicima, može iste privremeno ustupiti povezanom društvu u smislu posebnog propisa o trgovačkim društvima, u trajanju od neprekidno najduže šest mjeseci, a na temelju sklopljenog sporazuma između povezanih poslodavaca i pisane suglasnosti radnika.

Nakon sklapanja sporazuma između povezanih društava radnici stoje na raspolaganju društvu kojemu su ustupljeni, pa samim time to isto društvo raspolaže i njihovim kapacitetima, a sve vezano uz poslove povezanog društva kojemu su ustupljeni.

U opisanoj situaciji, cijeni se da gospodarski subjekt koji podnosi ponudu u postupku javne nabave, može koristiti ustupljene radnike temeljem članka 10. stavka 3. Zakona o radu, kao vlastite resurse radi dokazivanja tehničke i stručne sposobnosti.

Ponuda

Što naručitelj može napraviti tijekom pregleda i ocjene ponude ako je ponuda nejasna ili je nepotpuna?

ZJN člankom 293. propisuje mogućnost da, ako su informacije ili dokumentacija koje je trebao dostaviti gospodarski subjekt nepotpuni ili pogrešni ili se takvima čine ili ako nedostaju određeni dokumenti, javni naručitelj može, poštujući načela jednakog tretmana i transparentnosti, zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da dopune, razjasne, upotpune ili dostave nužne informacije ili dokumentaciju u primjerenom roku ne kraćem od pet dana. Ako javni naručitelj u postupku javne nabave ne primjenjuje tu mogućnost, obavezan je obrazložiti razloge u zapisniku o pregledu i ocjeni. Napomena naručiteljima u postupanju pri ocjeni dostavljenih jamstava, a vezano uz članak 20. stavak 8. Pravilnika o Dokumentaciji o nabavi kojim je propisano da ponudbeni list, troškovnik i jamstvo za ozbiljnost ponude ne smatraju se dokumentima koji nedostaju te naručitelj ne može zatražiti ponuditelja da iste dostavi tijekom pregleda i ocjene ponuda. Kod primjene članka 293. ZJN 2016, odnosno instituta pojašnjavanja i upotpunjavanja ponuda bitno je naglasiti da pojašnjavanje i nadopuna ponuda ne smije dovesti do pregovaranja u vezi s kriterijem za odabir ponude ili ponuđenim predmetom nabave i da naručitelj može zatražiti pojašnjenje određenog pitanja, sukladno članku 293. ZJN 2016, onoliko puta koliko je potrebno da se razjasne sve nedoumice.

Pravovremena dostava dokaza o ispunjenju uvjeta i zahtjeva sukladno posebnim propisima ili stručnim pravilima

Odabrani ponuditelj pozvan je da dostavi dokaze o ispunjenju uvjeta i zahtjeva sukladno posebnim propisima ili stručnim pravilima. Prilikom pregleda dostavljenih dokaza utvrđeno je da nedostaje dio traženih dokaza. Nakon isteka roka za dostavu dokaza ponuditelj samoinicijativno dostavlja ostale dokaze i time kompletira svoju ponudu.

Uzimajući u obzir da se ne radi o dokazima vezanima uz kriterij za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta, niti kriterija za odabir ponude, nego dokazima vezanima za izvršenje ugovora te da je ponuditelj dostavio nepotpune dokaze koje je naknadno, izvan roka određenog u dokumentaciji o nabavi, dopunio i u konačnici dostavio sve tražene dokaze, cijeni se da nije bila namjera ponuditelja odustati od ponude, odnosno odbijanje potpisivanja ugovora, pa bi naplata jamstva za ozbiljnost ponude bila neprimjerena mjera.

Također, budući da se radi o jedinoj valjanoj ponudi te uzimajući u obzir načelo učinkovitosti, ekonomičnosti, svrhovito trošenje javnog novca i korištenje vremena, uvažavajući presudu Visokog upravnog suda Republike Hrvatske prema kojoj je „rok“, kojega propisuje naručitelj, instruktivne naravi, mišljenja smo da u konkretnom slučaju ne bi trebalo poništiti postupak javne nabave.

Naime prihvatanjem dokaza nakon roka, a uzimajući u obzir sve gore navedeno, ne bi bilo povrijeđeno načelo jednakog tretmana, zabrane diskriminacije i načelo transparentnosti na štetu ostalih ponuditelja, ali bi neprihvatanjem istih dokaza štetu isključivo imali naručitelj i jedini ponuditelj čija ponuda je valjana i odabrana.

Ista fizička osoba projektant građevine, a u fazi izvođenja radova na istoj građevini voditelj građenja

U postupcima javne nabave naručitelj je pri izradi dokumentacije o nabavi, odnosno određivanju uvjeta koji se postavljaju pred gospodarske subjekte, obvezan voditi računa osim o odredbama ZJN 2016 i o odredbama ostalih propisa koji reguliraju djelatnost iz koje je predmet nabave.

U odredbama ZJN 2016 nema zapreke da ista fizička osoba sudjeluje u izradi projekta građevine, a istovremeno sudjeluje u izgradnji iste kao voditelj građenja.

Za tumačenje propisa iz područja građenja ovo Ministarstvo nije nadležno, no iz upita je razvidno da je o istom pitanju tumačenje zatraženo i dobiveno od nadležnog Ministarstva te odgovarajućih strukovnih tijela.

Jamstvo

Jamstva u obliku garancije, odnosno izjave, koju izdaje osiguravajuće društvo

Traži se mišljenje postoji li mogućnost dostave jamstva u obliku garancije, odnosno izjave, koju izdaje osiguravajuće društvo, a ne banka, te mogu li naručitelji prihvatiti takvo jamstvo kao valjano?

Naručitelji sami određuju vrstu, sredstvo i uvjete jamstva. Stoga, ovo tijelo je mišljenja da bi naručitelj mogao odrediti garanciju, odnosno izjavu, koju izdaje osiguravajuće društvo kao jamstvo te istu prihvatiti kao valjanu, pod uvjetom da takva garancija ispunjava uvjete jamstva određene dokumentacijom o nabavi.

Može li naručitelj prihvatiti presliku bankarske garancije u ponudi kao valjano jamstvo?

Ne. U situaciji kada naručitelj ne dostavi izvornik garancije banke, već presliku ne može se primijeniti članak 293. ZJN 2016 na način da se nakon otvaranja ponude dostavlja dokument (bankarska garancija) koji je trebalo dostaviti prije otvaranja, a dostavljena je bjanko zadužnica. To je prema sudskom tumačenju u suprotnosti s načelom jednakog tretmana.

Može li jedan član zajednice ponuditelja dati jamstvo za ozbiljnost ponude za sve članove zajednice?

Kada zajednica ponuditelja daje jamstvo za ozbiljnost ponude, čak i ako je u praksi daje jedan član zajednice ponuditelja za zajednicu, ključno je da u jamstvu trebaju stajati imena svih ponuditelja koji čine tu zajednicu.

Zamjena jamstva za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku

Traži se mišljenje u vezi s jamstvom za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku, koje je ponuditelj trebao dostaviti u obliku garancije banke ili uplatom pologa po izvršenju radova, s obzirom na to da je rok trajanja jamstva bio jedan od kriterija ekonomski najpovoljnije ponude.

Odabrani ponuditelj po izvršenju predmetnih radova obavijestio je naručitelja da mu banka može izdati garanciju u maksimalnom trajanju od 2 godine te mu postavio upit može li dostaviti garanciju banke u trajanju od 2 godine, a istekom iste dostaviti novu garanciju banke u trajanju od 2 + 1 godine, dok je u svojoj ponudi dostavio izjavu da nudi jamstvo u trajanju od 5 godina.

Članak 313. stavak 1. Zakona o javnoj nabavi (NN br. 120/16, u daljnjem tekstu ZJN 2016) propisuje da ugovorne strane izvršavaju ugovor o javnoj nabavi u skladu s uvjetima određenima u dokumentaciji o nabavi i odabranom ponudom.

U opisanoj situaciji odabrani ponuditelj je dužan dostaviti naručitelju jamstvo za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku u obliku garancije banke s rokom trajanja od 5 godina, ili uplatiti novčani polog s obzirom na to da se na isto obvezao svojom ponudom i ugovorom o javnoj nabavi.

Odustajanje od ponude

Postavlja se pitanje mogu li se nastavno opisana postupanja ponuditelja smatrati odustajanjem od ponude:

- ponuditelj uplati novčani polog na ime jamstva za ozbiljnost ponude, a ne dostavi ponudu niti izjavu da neće sudjelovati u postupku nabave**
- ponuditelj dostavi ponudu i jamstvo za ozbiljnost ponude, ali ne dostavi dopunu ili pojašnjenje ponude sukladno članku 293. ZJN 2016 u ostavljenom roku?**

Sukladno odredbama 2016 kao i podacima navedenim u upitu, mišljenja smo da je u prvom slučaju, kada gospodarski subjekt izvrši uplatu novčanog pologa, a ne dostavi ponudu, na naručitelju da uplaćeni polog vrati gospodarskom subjektu jer isti nema status ponuditelja sukladno ZJN 2016.

Ako ponuditelj nije dostavio dopunu ili pojašnjenje ponude sukladno članku 293. ZJN 2016 u ostavljenom roku, mišljenja smo da isto ne znači da je ponuditelj odustao od ponude, već je na naručitelju da takvu ponudu odbije kao nepravilnu, neprikladnu ili neprihvatljivu, sukladno članku 295 stavku 1. ZJN 2016, ovisno o tome što je bio predmet traženja dopune ili pojašnjavanja ponude.

Zamjena podugovaratelja ili subjekata na čije se resurse GS oslanja u fazi pregleda i ocijene ponuda

Na osnovu odredbi ZJN 2016 mišljenja smo da nakon isteka roka za dostavu ponuda, odnosno u fazi pojašnjenja i nadopune ponude, ponuditelj može zamijeniti podugovaratelje ili subjekte na čije se resurse oslanja, ali samo u opsegu u kojem je to učinio u ponudi.

Međutim, mišljenja smo da bi se radilo o nedozvoljenoj izmjeni ponude nakon isteka roka za dostavu, ako bi u odgovoru na zahtjev naručitelja za pojašnjenjem ponude ponuditelj naveo da se za potrebe dokazivanja sposobnosti oslanja na drugog subjekta, a u ponudi je naveo da uvjete ispunjava samostalno.

Može li novoosnovano društvo, koje je nastalo razdvajanjem gospodarskog subjekta koji je dostavio ponudu, preuzeti obveze iz ponude, odnosno može li naručitelj novoosnovano društvo prihvatiti kao ponuditelja u konkretnom postupku javne nabave?

Ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum, skladno članku 312. stavku 2. ZJN 2016, mora biti sklopljen u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji o nabavi i odabranom ponudom. ZJN 2016 ne predviđa mogućnost zamjene prvotnog ponuditelja novim ponuditeljem u fazi pregleda i ocjene ponuda nego tek po sklopljenom ugovoru odnosno tijekom trajanja ugovora (članak 318. točka 2. ZJN 2016).

Iz odredbe članka 3. ZJN 2016 je razvidno tko se smatra ponuditeljem u postupku javne nabave. U tom smislu, uzimajući u obzir navedene odredbe ZJN 2016, a vezano za upit može li naručitelj prihvatiti novonastalo društvo kao ponuditelja u predmetnom postupku, mišljenje ovoga tijela je da je ponuditelj u postupku nabave gospodarski subjekt koji je u konkretnom postupku nabave dostavio ponudu.

Plaćanje podugovarateljima

Postavlja se pitanje u vezi sa cijenama iskazanim na računima podugovaratelja, a koje su različite od cijena iskazanih u ponudi (troškovniku) na temelju koje je sklopljen ugovor o javnoj nabavi, odnosno po kojim cijenama se vrši plaćanje podugovarateljima?

Kada ugovaratelj daje dio ugovora o javnoj nabavi u podugovor, navedene odredbe propisuju dvije obveze. Prva obveza se odnosi na ugovaratelja (ponuditelja) koji je dio ugovora dao u podugovor, a koji je pri ispostavljanju računa/situacije naručitelju obavezan priložiti račun/situaciju podugovaratelja, kojeg je prethodno potvrdio. Druga se obveza odnosi na naručitelja, koji je obavezan neposredno platiti podugovaratelju za dio ugovora koji je isti izvršio.

Nadalje, kada ugovaratelj daje dio ugovora o javnoj nabavi u podugovor, postoje dva ugovorna odnosa. Prvi ugovorni odnos je između naručitelja i ugovaratelja (ponuditelja), a drugi ugovorni odnos je između ugovaratelja (ponuditelja) i podugovaratelja. Računi se ispostavljaju sukladno sklopljenim ugovorima.

Na računu ispostavljenom od strane podugovaratelja ugovaratelju iskazuju se cijene iz ugovora sklopljenog između ova dva ugovaratelja, a na računu ispostavljenom od strane ugovaratelja (ponuditelja) naručitelju se iskazuju cijene iz ugovora sklopljenog između ova dva ugovaratelja.

Stoga, cijene iskazane na računu podugovaratelja, priloženog uz račun ugovaratelja (ponuditelja), mogu biti različite od cijena iz računa ugovaratelja, odnosno cijena iz troškovnika koji je sastavni dio ugovora o javnoj nabavi sklopljenog između naručitelja i ugovaratelja (ponuditelja).

Za izvršeni dio ugovora naručitelj plaća neposredno podugovaratelju po cijenama iskazanim u njegovom računu, priloženom računu ugovaratelja (ponuditelja).

ESPD i ažurirani popratni dokumenti

Je li potrebno detaljno propisivati uvjete za popunjavanje ESPD obrasca s obzirom da je to standardni obrazac na razini Europske Unije?

Iako ZJN 2016 to ne propisuje, kod kreiranja uvjeta za popunjavanje ESPD obrasca naručitelj u dokumentaciji o nabavi bi trebao što preciznije i jasnije uputiti gospodarskog subjekta koje dijelove istoga je potrebno ispuniti. Česte greške naručitelja su što od gospodarskih subjekata traže podatke za koje naručitelj ne zna njihovo značenje, ne daju detaljne upute što sve gospodarski subjekti moraju dostaviti u slučaju oslanjanja na resurse drugih subjekata, nejasno se definiraju zahtjevi o visini prometa ili se zahtjeva da ESPD obrazac bude potpisan (što je nepotreban zahtjev budući da ponuda dostavljena putem EOJN RH obvezuje ponuditelja u roku valjanosti ponude neovisno o tome je li potpisana ili nije te naručitelj ne smije odbiti takvu ponudu samo zbog toga razloga).

Ima li naručitelj obvezu tražiti ažurirane popratne dokumente od svih ponuditelja?

Od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu, naručitelj može u postupcima male vrijednosti, a mora u postupcima velike vrijednosti, zatražiti da dostavi ažurirani popratni dokument u primjerenom roku, ne kraćem od pet dana, osim ako već ne posjeduje te dokumente. Pritom naručitelj pri određivanju roka mora voditi računa o vremenu potrebnom za pribavljanje dokumenata.

Jesu li dokazi iz članka 252. stavka 1. ZJN 2016 ažurirani ako su u njima sadržani podaci važeći i odgovaraju stvarnom činjeničnom stanju u trenutku dostave naručitelju te dokazuju ono što je gospodarski subjekt naveo u ESPD obrascu iako su stariji od dana u kojem istječe rok za dostavu ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje sve dok se u formalnom postupku na dokaže suprotno?

Ažurirani popratni dokumenti koje naručitelj zatraži od ponuditelja, koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu, dostavljaju se sukladno članku 20. stavku 9. Pravilnika kojim je propisano da se smatra da su dokazi iz članka 265. stavka 1. točke 1. ZJN 2016 ažurirani ako nisu stariji više od šest mjeseci od dana početka postupka javne nabave.

Smatra se da su dokumenti iz članka 265. stavka 1. točke 2. i 3. i stavka 2. ZJN 2016 ažurirani ako nisu stariji od dana početka postupka javne nabave.

U suprotno, ažurirani popratni dokumenti se ne mogu prihvatiti.

Postupanje naručitelja po presudi VUS-a

Naručitelj, u situaciji kada mora postupiti po Presudi VUS-a, može postupiti samo na temelju važećih odredbi koje sadrži ZJN 2016 o novom pregledu i ocjeni ponuda, nakon čega ZJN 2016 određuje donošenje odluke. ZJN 2016 ne zabranjuje donošenje nove Odluke o odabiru. U konačnici, koju će odluku donijeti određuje sam naručitelj koji sukladno članku 301. stavku 1. ZJN 2016 samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti u postupku javne nabave te na temelju utvrđenih činjenica i okolnosti donosi odluke u skladu s odredbama ZJN 2016.

Stoga, ovo Ministarstvo cijeni da je donošenje nove Odluke o odabiru nakon presude VUS-a mogućnost propisana ZJN 2016, o čijem donošenju odlučuje naručitelj na temelju utvrđenih činjenica i okolnosti sukladno članku 301. stavku 2. ZJN 2016., a što može uključivati i činjenicu je li na temelju prvotno donesene Odluke o odabiru, sklopljen ugovor/okvirni sporazum koji je djelomično izvršen iz kojeg razloga naručitelj smatra da donošenje nove odluke o odabiru te izvršenje novog ugovora o javnoj nabavi sukladno takvoj odluci nije moguće. Ako još nije započelo izvršavanje ugovora, tada bi naručitelj, ovisno o svim okolnostima konkretnog slučaja, mogao donijeti novu odluku o odabiru, ali i Odluku o poništenju ako je ispunjen neki od propisanih uvjeta za njeno donošenje u ZJN 2016.

Ako naručitelj u opisanoj situaciji nakon presude VUS-a, unatoč djelomičnom izvršenju ugovora o javnoj nabavi/okvirnog sporazuma, ipak donese novu Odluku o odabiru, obavezan je istu dostaviti ponuditeljima nakon čega oni imaju pravo na žalbu ako smatraju da je donesena suprotno odredbama ZJN 2016., a koja žalba sukladno članku 422 stavku 2. ZJN 2016 sprječava nastanak ugovora o javnoj nabavi odnosno okvirnog sporazuma.

Pravno sljedništvo

Tijekom izvršenja ugovora o javnoj nabavi radova izvoditelj radova (obrt) izvijestio je naručitelja o zatvaranju obrta i prijenosu gospodarske cjeline na novo trgovačko društvo, koje preuzima cjelokupnu imovinu i sva prava i obveze sukladno Zakonu o porezu na dodanu vrijednost te sve ugovore o radu sukladno odredbama Zakona o radu. Prema navedenoj Odluci, novo trgovačko društvo postaje univerzalni pravni sljednik. Stoga se postavlja pitanje smatra li se prijenos gospodarske cjeline općim pravnim sljedništvom u smislu članka 318. ZJN 2016.

Prijenos gospodarske cjeline, prema mišljenju ovoga tijela nije moguć prije sklapanja samoga ugovora o javnoj nabavi, jer pravo na sklapanje ugovora o javnoj nabavi nije još nastalo, s obzirom na to da odluka o odabiru nije postala izvršna.

No, kako se postavljeno pitanje odnosi na prijenos gospodarske cjeline obrta na novo trgovačko društvo, na način da to trgovačko društvo preuzima cjelokupnu imovinu, prava i obveze koji čine gospodarsku cjelinu obrta, dakle i sklopljene ugovore o javnoj nabavi, mišljenje je ovoga tijela da bi prijenos gospodarske cjeline odnosno prijenos ugovora (promjena ugovaratelja) bio moguć nakon što je ugovor sklopljen odnosno u fazi njegovog izvršenja, na način kako je to navedeno u predmetnom upitu.

Gdje do informacija?

POPIS RELEVANTNIH INSTITUCIJA U RH

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja - Uprava za trgovinu i politiku javne nabave

Ulica grada Vukovara 78, Zagreb

Tel.(01)6106-111

www.mingo.hr

www.javnanabava.hr

Ministarstvo financija Katančićeve 5, Zagreb

Tel. (01) 4591-333

www.mfin.hr

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave

Koturaška cesta 43/IV, Zagreb

Tel. (01) 4559-930

www.dkom.hr

DORH – Državno odvjetništvo RH

Tel. (01) 4591-888

www.dorh.hr

Državni ured za reviziju

Tkalčićeve 19, Zagreb

Tel. (01) 4813-300

www.revizija.hr

Narodne novine

10020 Zagreb, Savski gaj, XIII. put 6,

Tel.(01) 6652-777

www.nn.hr

Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske

Tel.(01) 6652 899

<https://eojn.nn.hr/Oglasnik/>

Visoki upravni sud Republike Hrvatske

Frankopanska 16, Zagreb

Tel. (01) 4807 800

www.upravnisudrh.hr

POPIS ADRESA RELEVANTNIH INSTITUCIJA U EU

Internetska stranica EU-a www.europa.eu

Europski parlament

Rue Wierzt 60, B-1047 Bruxelles, Belgija

Plateau du Kirchberg, B.P. 1601, L-2929 Luxembourg, Luksemburg

1, avenue du President Robert Schuman, CS 91024, F-67070 Strasbourg Cedex, Francuska

www.europarl.europa.eu

Vijeće Europske unije

Rue de la Loi/Wetstraat 175, B-1048 Bruxelles, Belgija www.consilium.europa.eu

Europska komisija

Rue Archimede 73, B-1000 Bruxelles, Belgija www.ec.europa.eu

Europska komisija, Opća uprava za unutarnje tržište - Politika javnih nabava

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

Sud Europske unije

Cour de justice des Communautés européennes, L-2925 Luxembourg, Luksemburg Tel:

(00352)4303.1 Fax: (00352) 4303.2600 www.curia.europa.eu

Europski izdavački ured <http://publications.europa.eu>

Dnevnik elektroničkih natječaja (Tenders Electronic Daily – TED) <http://ted.europa.eu>

Mreža javnih nabava (PPN) www.publicprocurementnetwork.org